

Tampereen Puriseura 50 vuotta
1945 - 1995

Vastaava toimittaja Harri Nurmio

Kirjan toimitustyöhön ovat osallistuneet:

Hannu Hyttinen

Tiina Hämäläinen

Kai Kauppi

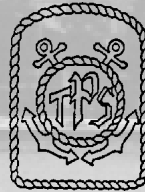
Osmo Lehtinen

Tommi Lehtinen

Erika Panttila

Libellus
Kirjapaino Virtaset Oy
Tampere 1995
ISBN 952-5037-01-0

Tampereen Pursiseura 50 vuotta
1945-1995

Vaatimattomasta alusta vakavaraiseksi aktiiviseuraksi

- Ankeiden sotavuosien jälkeen oltiin raskaan jälleenrakennustyön edessä - ylitöineen ja kohtuuttomine veroineen. Oli kuitenkin rauha maassa ja voitiin myös ajatella vähäiselle vapaa-ajalle rentouttavia käyttömuotoja. Kertyi pieni ryhmä aikuisen ikäisiä miehiä, jotka jo lapsuudestaan asti olivat tottuneet liikkumaan vesillä ja joille Näsijärven rannat olivat tuttuja. Tämä ryhmä kehitteli jo kesällä 1945 ajatusta toisen purjehdusseuran perustamisesta Tampereelle, kertoi TaPS:in kunniakommodori Olavi Niemi seuran täydessä 25 vuotta vuonna 1970.

- Me istuskelimme Särkänniemessä Kalle Lahtisen omistaman veneveistämön, Tampereen Vene Oy:n pihalla lautakasan päällä. Paikalla olivat minun ja vaimoni Olgan lisäksi ainakin Lahtisen Kalle, Vilho Hänninen ja Reijo Nieminen, kertoi puolestaan TaPS:in perustajajäsen ja kommodori Martti Staf seuran täydessä 35 vuotta vuonna 1980.

- Tarkoituksena oli laajentaa yleisön tietoutta vesiurheilusta ja sen mahdollisuuksista hyödyllisenä vapaa-ajankäyttötapanä. Tämä

joukko tiesi vaikeudet, joita oli edessä. Kalusto oli olematonta. Sota-aikana oli köyhydty ja inflaatiomarkat tahtoivat huveta mustan pörssin ruokatarvikkeisiin.

Seurahanketta valmisteltiin syyskuussa 1945, ja 3.10.1945 pidettiin valmisteleval toimikunnan kokous, jossa mukana olivat Vilho Hänninen puheenjohtajana, Eino Salminen sihteerinä sekä muina osanottajina Martti Staf, Reijo Nieminen ja Veikko Suomela.

Tulevan seuran tehtäväkentäksi määriteltiin purjehdus-, moottorivene-, soutu- ja melontaurheilut. Talviajaksi oli ohjelmoitu veneilyluentotilaisuuksien lisäksi hiihto- ja patikkaretkiä.

Seuran nimiehdotuksina olivat Tampereen Pursimiehet tai Tampereen Pursiseura. Perustava kokous pidettiin 17.10.1945 Tampereen Vene Oy:n huoneistossa. Kokouksessa hyväksyttiin seuran nykyinen nimi sekä säännöt, joita piti muokata niin, että seura voitaisiin ilmoittaa yhdistysrekisteriin.

Seuran kommodoriksi valittiin Kalle Lah-

minen, joka käytteli puheenjohtajan nuijaa vuoteen 1948 saakka.

TAMPEREELLA TARVITTIIN KAKSI PURSISEURAA

Uuden seuran perustamishanketta seurattiin ulkopuolelta hieman huvittuneina, sillä olihan Näsijärvellä jo pursiseura, jonka toiminta oli saanut jo vuosikymmenien vankat perinteet ja joka sotavuosien lamakauden jälkeen oli varsin voimakkaassa nousussa.

Jos paikkakunnalla sai jotenkin hankkeilla olevan seuran tarpeellisuuden todistetuksi, niin meripurjehtijaa oli vaikea saada ymmärtämään, että näin ahtailla vesillä on kahdella purjehdusseuralla elinmahdollisuuksia.

Vieläkin joutuu tavan takaa selvittämään tuntemattomille, kuinka tärkeää toisen purjehdusseuran perustaminen Tampereelle oli ja kuinka juomavedessäkin voidaan purjehtia.

Tampereen Pursiseuran täydessä kaksi-

Ennen Taulaniemen tukikohdan hankkimista tapsilaiset retkeilivät usein Taulasalon Kipparinlahdessa.

Toiminnan alkuvuosina seuralla ei ollut omaa satamaa, majasta korkeintaan haaveiltiin.

kymmentä vuotta lausui Näsijärven Purjehdusseuran kommodori Ragnar Sjöholm, että toinen purjehdusseura Näsijärvellä ei ole yksinomaan tarpeellinen vaan välttämätön, viittaten kilpailuhengen luomiseen.

Vuonna 1949 valittiin seuran kommodoriksi kokenut merikarhu, lentäjänä tunnettu majuri Erkki Itävuori, jonka puheenjohtajakausi jäi tosin lyhyeksi hänen muutettuaan uuteen toimipaikkaan toiselle paikkakunnalle.

Vielä samana vuonna valittiin seuran

kommodoriksi johtaja Aatos Rairamo, joka oli tulisielulinen purjehtija. Kokemuksensa hän oli saanut Viipurissa Suomenlahden vesillä.

**NAISTENLAHDEN TUKIKOHTA
SAATIIN VUONNA 1949,
TAULANIEMI 1958**

Kilpailukaluston lisääntyessä kävi tukikohdan tarve yhä polttavammaksi. Tunnusteltiin

Vielä 1960-luvulla veneet talvehtivat Mustassalahdessa. Nosturi oli kiinteä ja veneet siirrettiin oikeille paikoilleen työntämällä kelkkaa pölliä päällä

TaPS:in johtokunta vuonna 1950. Edessä istumassa Leo Naarvala (vas.), Aatos Rairamo ja Olga Staf. Takana Simo Viljamaa (vas.), Olavi Niemi, Aatto Toivonen, Kalevi Ellonen ja Martti Staf.

jatkuvasti satamapaikkaa seuralle. Kesän 1949 aikana saatiin aikaan vuokrasopimus VR:n kanssa vesi- ja maa-alueesta Naistenlahden satama-alueelta. Vuonna 1951 tehtiin vuokrasopimus Tampereen kaupungin kanssa vesi- ja pursimajan tonttialueesta Armonkallion rannasta.

Samana vuonna valittiin seuran kommodoriksi dipl.ins. Leo Naarvala. Hänen tarmokkaalla avullaan saatiin majarakennus pääosin talkootöinä valmiiksi syksyyn 1952 mennessä. Tällöin vietettiin purjehduskauden päättäjäiset ensimmäisen kerran oman kurkihirren alla.

Jo vuosia oli kytenyt ajatus myös oman leiripaikan saamisesta. Oli koluttu retkillä kaikki mahdolliset saaret ja poukamat. Paljon oli oleskeltu Taulasalon taskussa olevassa Kipparinlahdessa, mutta sekin paikka oli käymässä ahtaaksi Taulaniemen tilan vuokrattua saaren kaupungin leirikäyttöön.

Aivan läheisyydessä sijaitsi Taulaniemen Mustanlahden perä, suojaisa luonnonlaguuni.

Täältä saatiin talvella 1957-58 vuokratuksi leirialue. Taulasten sauna nousi talkoina 1958 mennessä. Nyt oli seuralaisilla määränpää retkille ja erinomainen paikka juniorileirien pitämiseksi.

Pursiseuran toiminnassa alkoi olla tarkoituksenmukaisuuden tuntua.

Pyhänmiestenpäivänä vuonna 1958 pikupoikien tulitikkuleikkien seurauksena

Naistenlahden majan satamanpuoleinen päätyosa tuhoutui tulipalossa. Isku oli kova, mutta sai uuttakin aikaan: kun maja seuraavana keväänä ja kesänä 1959 korjattiin, sitä myös laajennettiin.

Vuosikokouksessa 1959 valittiin seuran kommodoriksi Pekka Hurme, TaPS:in siihen asti menestynein kippari.

Vuonna 1962 kommodoriksi valittiin Martti Staf ajankohtana, jolloin kilpailuvenekanta oli aallonpohjassa. Muitakin vastoinkäymisiä oli: ei ollut vielääkään toivottua venevajaa. Kaupungilta oli useaan otteeseen yritetty saada maa-alue tätä varten. Taas kerran vedettiin vesiperä. Myöskään laiturin kohentamiseen anottua avustusta ei myönnetty.

Lipunlaskuissa oli vanhan majan aikoina yleensä niin paljon väkeä, että istumapaikoista oli kova pula. Kuva on 1970-luvun puolivälistä.

TaPS:in vanha satama oli viihtyisä. Aidan takana oli uimaranta ja pihalta oli helppo seurata kilpailuja, kun lähtö ja maali olivat heti aallonmurtajan takana.

Vuonna 1951 tehtiin kaupungin kanssa vuokrasopimus satama-alueesta ja pian päästiin mieluiseseen puuhaan, kaivamaan oman majan pohjaa Naistenlahden etelärannalle.

Marraskuun alussa 1958 seuramaja paloi pikkupoikien tulitikkuleikistä syntyneessä tulipalossa. Korjauksen yhteydessä rakennuksen toinen siipi korotettiin kaksikerroksiseksi.

Syksyllä 1952 valmistui TaPS:in ensimmäinen oma seuramaja. Maja oli aluksi yksikerroksinen.

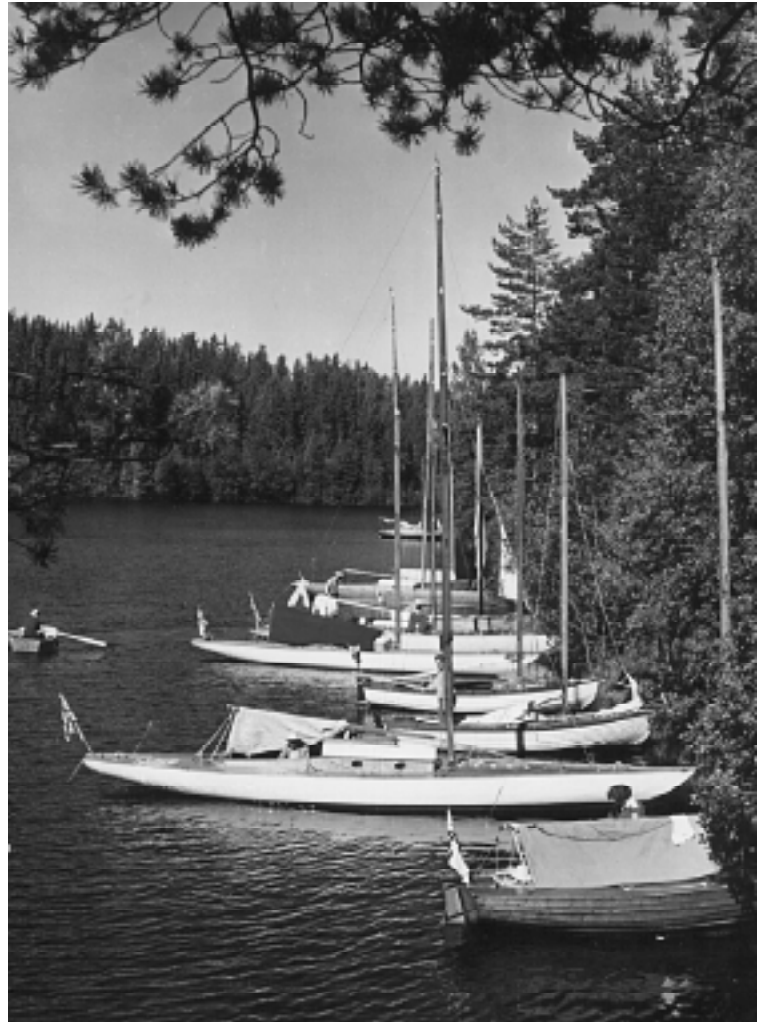
Ennen olivat veneet puuta, samoin seuran laitur.

Silloin kun Naistenlahden suulla oli aallonmurtaja vain Lapinniemen puolella, olivat veneet poijuissa melkoisessa keikutuksessa. Kuva on vuodelta 1977.

Taulaniemen satamaa parempaa on vaikea kuvitella. Isollakin veneellä saa keulan rantaan ja lahti on suojainen kaikilla tuulensuunnilla. Kuva on vuodelta 1958.

Taulaniemen sauna rakennettiin talkoilla vuonna 1958. Takkahuone vuorattiin pari vuotta myöhemmin.

Seuran johtokunta kokoontui kesällä 1980 Pauli Vettenrannan mökillä. Kuvassa Ilkka Wiss (vas.), Hannu Hyttinen, Olavi Niemi (ei enää johtokunnassa), Pertti Uusitalo, Aatto Toivonen, Heikki Kuusinen, Pauli Vettenranta, Harry Virtanen ja Matti Virtanen.

SILLAT, TIET JA ÖLJYPUOMIT PURJEHTIJOIDEN KIUSSANA

Vuonna 1962 alkoi hämmöttää uusi varjo koko Näsijärven purjehdusretkeilyn ylle, sillä TVH suunnitteli siltoja kapeikkoihin Visuvedelle, Kauttuun ja Syvingin salmeen. Visuvedelle suunnitellun sillan alituskorkeus olisi

ollut vain kahdeksan metriä! TaPS ja N kirjoittivat Pirkanmaan maakuntaliitolle kiinnittäen huomiota suunniteltujen siltojen mataluuteen.

Tampereen päässäkin ilmestyi uusi uhka, joka sitten synkensi taivasta peräti 12 vuotta: 1963 kävi ilmi, että Näsijärven rantaan puuhataan kehätietä, jonka suunta piirustuksissa

osoitti suoraan seuramajan eteläpäätä kohti. Koko rannan asemakaava oli vahvistamatta ja sen käyttö siksi epävarma.

Olo oli tosi nuutunut. Kommodori Martti Stafin sairastuttua 1965 valittiin kesken kauden kommodoriksi Olavi Niemi, joka oli jo vuodesta 1946 ollut johtokunnassa ja tiesi sekä tunsikin seururan asiat todella hyvin. Hän

sitten luotsasi seuraa läpi vaikeiden aikojen peräti 15 vuoden ajan. Vaikka monenlaiset uhat varjostivat seuraa, ns. varsinainen toiminta, purjehdus, kehittyi ja kasvoi.

Varsinaiset raamit seuran toiminnalle asettivat kuitenkin rannan tapahtumat. Kehätien uhka pakotti seuraamaan erilaisia asema-kaava-, tie- ja muita rakennussuunnitelmia miltei päätoimisesti.

Vuonna 1968 tuli esille suunnitelma, jonka mukaan Tampereen sähkölaitos vetäisi öljypuomin Naistenlahteen ja ehkä täyttäisi osan lahden perästä. Suunnitelma haudattiin pian vähin äänin.

1969 nousi esiin kaupungin ehdotus veneilykeskuksesta Santalahteen. Sinne olisi ohjattu molemmat kehätien uhkaamat seurat N ja TaPS. Suunnitelma kariutui kuitenkin kustannuksiin, joista suurin lienee ollut aallonmurtajan rakentaminen.

”Ollako vai eikö olla” -tilanne jatkui. Kaupunki tiesi hädän ja yritti auttaa esittämällä sataman sijoittamista milloin Tapatoraan, milloin Keissaareen tai Teiskoon.

Vuonna 1972 Taulaniemen sauna oli liikunut perustuksiltaan. Tarmoa purettiin rakentamalla uusi sauna vanhan jäädessä palvelemaan hupitalona.

1973 yritettiin jälleen anoa kaupungilta uutta vuokrasopimusta - turhaan. Katuosasto ilmoitti, että tontille ei voi johtaa tietä, ja sellaista aluetta kaupunki ei voinut vuokrata.

EVAKOLTA VÄLTYTTIIN, NAISTENLAHTEN ENTISTÄ EHOMPI MAJA

Vuonna 1974 kaupungin päättäjiä kutsuttiin Naistenlahteen katsomaan, mistä oli kyse.

Nyt onnistui: paikan päällä kaupunginjohtaja Reino Ilveskoski määräsi insinööri Matti Valorinnan suunnittelemaan tontille tien, juuri siihen paikkaan, missä se nyt on.

Seuran 30-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1975 kaupunginjohtaja Paavo Lehtinen ilmoitti, että seuran anomus 20 vuoden vuokrasopimuksesta alueelle on hyväksytty.

Seuraavana vuonna allekirjoitettiin vuokrasopimus ja samana vuonna saatiin uudelle majalle rakennuslupa. Tampereen Pursiseura sai jäädä Naistenlahden rantamille vanhoille paikoilleen.

Uutta majaa rakennettiin 1977-78. Kaupunki louhi rakennuksen pohjan, Tähtinen & Sola Oy rakensi vesikattovaiheeseen ja seuran talkooporukka kaiken muun. Harjan-
nostajaisia vietettiin tilapäisessä parakissa 16.12.1977.

Rahat vain alkoivat välillä loppua. Kaupunki kuitenkin avusti tässä pahassa tilanteessa ja veikkauvoittolainaakin saatiin, joten uuden majan vihkiäisiä voitiin viettää 10.6.1978.

Näsijärven vesireitin siltasuunnitelmia oli

Pauli Nurmio maalasi Taulasalon kallioon kuvan, jonka mukaan kuvan luona olevaa lahtea alettiin kutsua Kipparinlahdeksi. Kuva säilyi kalliossa vielä pitkään sen jälkeen, kun tapsilaiset olivat siirtyneet omaan tukikohtaansa Taulaniemen Mustalahteen. Taideteoksen vieressä poseeraa 50-luvun puolivälissä Simo Särkkä.

seurattu koko ajan.

Visuveden kohdalta uhka päättyi kääntösillan rakentamiseen. Kautun-vuolteen vain kuuden metrin alituskorkeus saatiin Näsijärven veneilyseurojen toimesta torjutuksi ja lopputulokseksi tuli vuonna 1982 valmistunut silta, jonka alituskorkeus on 11,5 m.

Syvingin silta oli suunnitteluvaiheessa lausuntokierroksella veneilyseuroissa, joten 1995 valmistuvan sillan alituskorkeudeksi tulee 12 metriä.

Vain Herraskosken kanavan kohdalla TVH pääsi yllättämään rakentamalla 8 m:n alituksella olevan sillan aiheuttaen Toisvedelle pyrkiville purjeveneille monenlaista harmia.

Reitti oli saatu pidetyksi auki kesän ”pitkää reissua” varten ja tapsilaisten mieli halasi vakinaista saunatukikohtaa ylävesien ranta-tilta. Olihan leiriä pidetty kesäkaudet mm. Karhusaarella Tarjanteella, mutta oma olisi kuitenkin oma.

Ensin oli kuitenkin saatava kotisatama toimimaan ja vastaamaan kasvavan venemäärän tarpeita. Lasikuitu alkoi syrjäyttää puuta venemateriaalina ja laski veneen-hankintakynnystä. Ratakilpailuissa uusi H-vene tuli haiveneen rinnalle. Kevytvenetyyppejä tuli lisää, mikä vaati uutta laituritilaa.

Seuramajan edustalle saatiinkin kaupungin avustuksella laatoitetuksi ontelolaatoilla kunnon laiturin.

Matti Virtasen (selin) Virpin mastoa nostetaan pystyyn keväällä 1979. Apumiehinä Seppo Helen (oik.), Esko Erenius ja Kari Siren (kyykssä).

AALLONMURTAJA OLI KYMMENEN VUODEN PROJEKTI

Pahin ongelma oli Naistenlahden venesatamassa aina ollut etelärannan suojattomuus länsimyrskyllä.

20.2.1980 kaupunginhallitus hyväksyi suunnitelman Naistenlahden aallonmurtajan rakentamisesta.

Vuonna 1980 kunniakommodori Olavi Niemi luovutti puheenjohtajan nuijan uudelle kommodorille Matti Virtaselle sanoen: ”Nyt kun seuramme uusi maja on valmis ja satama-asiatkin hyvää vauhtia tulossa kuntoon, voin kevyellä mielellä antaa vastuun seurasta nuoremmille miehille.”

Matti Virtanen oli kommodorina 1980–81 ja sen jälkeen tuli kommodoriksi Heikki Kuusinen.

Naistenlahden aallonmurtajaksi kokeiltiin ensin kelluvaa autonrenkaista värkätyä murtajaa. Kokeilu epäonnistui ja seura pyysi kiinteää murtajaa.

Uuden aallonmurtajan rakentaminen jatkui koko 80-luvun aina kun rouhetta riitti. Kun aallonmurtajan suoja kasvoi, oli mahdollista saada seuran rantaan uusia kelluvia pistolaitureita.

Venepaikat lisääntyivät vuosi vuodelta sekä laitureissa että poijupaikkoina, mutta niin lisääntyivät veneetkin. Koska kotisataman kehitys oli sidoksissa aallonmurtajan edisty-

miseen, painopiste siirtyi retkitukikohdan hankkimiseen.

Seuralla oli Taulaniemen lisäksi vuokrattuna retkisaareksi Jämingin saari Ruovedeltä 1982–85.

VANNOTTU JA KESÄMÄKI YLÄVESIEN TUKIKOHDIKSI

Vuonna 1983 TaPS osti oman retkitukikohdan Tarjanneveden Vannottu-saaresta. Tähän Tapsinmaalle rakennettiin kesällä 1984 hirsinen saunamaja, tietysti talkootöinä.

Vannotun hankinta rakentamisineen asetti seuran talouden erittäin tiukalle, kun Naistenlahden majastakin oli vielä velkaa jäljellä ja nyt jouduttiin ottamaan lisää.

Alkuperäinen tarkoitus oli, että Vannotun velat pyritään maksamaan kituvuosina pois ja sitten pyritään hankkimaan Taulaniemen alue omaksi. Toisin kävi. Taulaniemen maanomistajan Iso-Taulaniemen tilan omat järjestelyt saattoivat seuran johdon äkinäisen tilanteen eteen. Loka-marraskuussa 1985 saatiin tieto, että seuran on ostettava Taulaniemen tukikohdan tontti vuoden 1985 aikana tai kauppa siirtyisi epämääräiseen tulevaisuuteen. Hallitus päätti, että kauppa tehdään vaikka talous vaikeutaisi muutaman vuoden.

Asioihin saatiin vauhtia. Lainoitus järjestyi ”kättä otsaan” -takauksina ja yleiskokous kutsuttiin koolle joulun välipäivinä. Yleisko-

Vanha maja ja viehättävä rantamiljöö hädettiin tien alta. Uutta majaa rakennettiin vuosina 1977-78.

kous oli täysin samaa mieltä kuin hallitus ja kauppa- ja kaupunkiraja Taulaniemen retkitukikohdasta allekirjoitettiin 30.12.1985. Voi sitä velan määrää.

VELAT VAIHTUIVAT VAKAVARAISUUDEKSI

Kuinka edellä selostettu kehittämisprosessi voidaan toteuttaa ja rahoittaa näin nopeasti? Talkootyöllä. Kun kaikki mahdollinen tehdään itse ja lisäksi talkoillaan veneilyyn liittyvät palvelut ja tapahtumat, jotka sitten myydään käypään hintaan itselle ja ulkopuolisille, niin siinä sen salaisuus. Se on seura- henkeä.

Vuonna 1987 valittiin seuran kommodoriksi Kai Kauppi. Tampereen Pursiseura oli vaka- varainen, vakiintunut ja omilla perustuksillaan vakaasti seisova seura. Kun seuraa nyt kehi- tettiin eteenpäin, asioissa ei enää ollut veitsen- terän tuntua. Kaikki mitä tehtiin ja tehdään, voidaan tehdä rauhassa, turvallisin mielin ja vakaalta pohjalta.

Naistenlahden aallonmurtaja valmistui lop- pulliseen pituuteensa vuonna 1990. Koko tekoajan seuran satamaan oli lisätty pisto- laitureita, ja aallonmurtajan valmistuttua sen suojan puolelle saatiin räystäslaituri aisoineen.

Kaikki Tampereen Pursiseuraan kuuluvat veneet voidaan nyt sijoittaa todelliseen koti-

satamaan laituri paikalle tai poijupaikalle mielihalun mukaan.

Satamaan hankittiin myös 8 tonnin vene- nosturi ja kipeästi tarvittu uusi mastonosturi. Kaupunki veti koko seuramajan puoleiseen rantaan valaistus- ja kunnostussähkölinjat vuonna 1993. Aallonmurtajien kärjissä on punainen ja vihreä valo johtamassa seuran veneilijöitä sisään pimeässä.

Retkisatamissa on tapahtunut paljon.

TaPS:in satama on vuonna 1995 toimiva ja hyvin varustettu. Tarvittaessa vierailijoillekin löytyy runsaasti tilaa. Kuva puuveneregatasta vuodelta 1993.

TaPS:in ylävesien tukikohdassa, Vannotussa, on varsinkin heinäkuussa todella vilkasta.

Vannotun rantaan rakennettiin teräsrunkoinen venelaituri talvella 1986–87 ja Taulaniemen venerantaa pidennettiin toinen mokoma ruoppaamalla talvella 1989–90.

Vuonna 1993 solmittiin Tampereen kaupungin kanssa vuokrasopimus, jossa entinen kesäsiirtola Kesämäki Ruoveden Selviikissä siirtyi TaPS:in hallintaan toistaiseksi. Nyt sekä kaukainen haave, että seuralla olisi tukikohta Tampereen ja Muroleen, Muroleen ja Ruoveden sekä Ruoveden ja Virtain välillä, oli toteutunut.

Seuraava retkisatamien kehittämisprojekti on Taulaniemen vanhan saunan, hupiliiterin, uusiminen. Tämä hanke on vireillä sopivasti TaPS:in 50-vuotisjuhlavuoden kunniaksi.

Vuonna 1990 perustettiin Tampereen Pursiseuran purjehduskoulu, joka järjestää vuosittain SPL:n hyväksymän sinipurjehtijakurssin. Tämän kurssin kautta on seuraan tullut useita aktiivisia purjehtijoita.

Myös moottoriveneilyn puolella on järjestetty veneohjaajakoulutusta.

50-VUOTIAS TAPS ON ELÄMÄNSÄ KUNNOSSA

Vuonna 1995 Tampereen Pursiseura täyttää 50 vuotta. Seuran satama Naistenlahdessa on loistokunnossa, käytössä on kolme retkisatamaa Runoilijan tien varrella ja toiminta on

taloudellisesti vakaalla pohjalla. Retkipurjehdus on erittäin aktiivista ja uusia kilpurjehtijoita löytyy aina tilalle veteraanien luopuessa kisailusta, vaikkei kilpurjehtijoiden suhteellinen osuus seuran yli 500 jäsenestä olekaan enää samaa luokkaa kuin takavuosina.

Mahtoikohan kukaan 1940-luvulla edes nähdä unta tällaisista puitteista ”laajentaa yleisön tietoutta vesiurheilusta ja sen mahdollisuuksista hyödyllisenä vapaa-ajankäyttötapana”, joksi seuran perustajajäsenet seuran tarkoituksen kaavailivat?

Koonnut:
KAI KAUPPI

Martti Stafin Tuulihaukka Särkänniemessä vuonna 1945.

Kahvelipurjeista muoviaikaan

Tampereen Pursiseuran historian alkutaipaleella seuran venekunta oli vähäinen ja veneet varsin sekalaisia. Sodan jälkeisenä aikana veneitä oli tarjolla vähän ja uusien veneiden hinnat olivat tepsilaisille liikaa.

TaPS:iin hankittiinkin aluksi vanhoja ns. ikäluokan veneitä, jotka olivat keskenään hyvinkin erilaisia. Tästä seurasi varsinkin kilpurjehduksessa nykyisinkin tuttu ongelma: oli vaikea löytää tasoituskertoimia, joilla erilaiset veneet olivat voineet kilpailla keskenään tasavertaisesti.

- Muistaakseni purjeveneitä oli aluksi vain kaksi. Minä itse ostin vuonna 1945 Vilho Häniseltä vanhan kahvelipurjeisen Tuulihaukan ja Eino Salminen omisti luokattoman, jonkin verran haita suuremman kolmiopurjeella varustetun Joutsenen. Eino Niemi taisi olla ainoa moottoriveneilijä, muisteli TaPS:in perustajajäsen Martti Staf seuran täyttäessä 35 vuotta vuonna 1980.

- Seuraa perustettaessa olivat varsinaiset urheilupurjealukset valtaosaltaan verraten isokokoisia. Kuvasta olivat hädintuskin poistuneet alukset, joissa oli kaksikin mastoa.

Nämä isot veneet olivat kalliita hankkia ja kunnossapito vaati suuria summia. Purjehdusurheilua pidettiin herrojen huvina, totesi puolestaan kunniakommodori Olavi Niemi TaPS:in 25-vuotisjuhlakirjassa vuonna 1970.

- Kalustopula oli siis huutava. Ei ollut paljon muuta kuin vettä ja intomieltä. Vuonna 1940 oli Näsijärven Purjehdusseuraan hankittu ensimmäinen haivene, jota ihailtiin saavuttamattomana kalleutena, kuin ulkomaan ihmettä. Olihan uusi tulokas täällä sisä-Suomessa tosiaan kullaan arvoinen vesikulkuväline. Se oli silmiä hivelevän kaunis ja kuulemma hyvin merikelpoinen.

- 1940-luvulla Näsijärvellä liikkui ”villeinä” vanhoja 0-luokan isoja veneitä ja pohjoismaisia 22 neliön veneitä eli kaksikkosia. Seuran huomio kiinnittyikin juuri näihin veneisiin, joissa harvan ruorissa oli sellainen henkilö, jolla oli vähänkään tietoa purjeveneen ohjauksesta. Seura sai suotuisan vastaanoton heidän keskuudessaan ja saimme veneluettelomme muutamia näitä vanhoja veneitä.

Vuoden 1946 vuosikertomuksen mukaan

seurassa oli jo kahdeksan purjevenettä, peräti 26 moottorivenettä, parikymmentä soutuvenettä ja muutama kanootti.

- Isoja veneitä olivat Joutsen, Tuulihaukka, Maija ja Ingrid. Aatos Rairamon kanssa ostimme kimpiaan Estlanderin 15 neliön Jehun, joka oli ollut 30 vuotta heinäladossa Teiskossa. Vene otettiin jälleen käyttöön vuonna 1947, Niemen Olli kertoi.

Samana vuonna Pauli Nurmio, Timo Mäkinen ja Antti Ahonen ostivat kimpiaan Mira -nimisen veneen ja toivat sen TaPS:iin.

- Pula-aikana tarvikkeita oli vaikea saada ja jouduimme esimerkiksi tekemään ajovantit ja nostimet paperinarusta. Sateella ne liukenivat ja kerran tuli kahveli syliin, kun emme ehtineet ajoissa pois ukkossateen alta, Niemen Olli muisteli.

- Veneet olivat tyypeiltään kovin erilaisia. Oli kahvelipurjeisia ja kolmiopurjeella varustettuja. Kuitenkin mieli teki retkeilyjen lisäksi myös kilpailemaan. Oli tavattoman vaikeata löytää pistetaulukkoita tasoituksien ratkaisemiseksi erilaisille veneille.

- Sama vaikeus koski moottoriveneitä, joi-

Martti Stafin Tuulihaukka (vas.) oli TaPS:in ensimmäisiä purjeveneitä. Kuvassa vene on varustettuna alkuperäisellä kahvelitakilla. Myöhemmin veneeseen vaihdettiin kaksikkosen takila.

Mira (ylh.) tuli TaPS:iin vuonna 1947 Pauli Nurmion, Antti Ahosen ja Timo Mäkisen kimpaveneenä.

Maija (oik.) oli viiden omistajan kimpavene. Osakkaina olivat Pekka Lehtinen, Paavo Lehto, Pentti Lehto, Antti Mäenpää ja Matti Koskela.

den tyyppikirjavuus oli mitä melkoisin ja voimanlähteet vaihtelivat yksisylinterisestä kipinästä aina V-8 -autonmoottoriin asti.

KILPAILUTOIMINTA ALKOI SOUTAMALLA

Tampereen Pursiseuran ensimmäiset varsinaiset kilpailut olivat soutu- ja melontakilpailut Siilinkarin ympäri 27.8.1946. Näitä kilpailuja pidettiin ensimmäiset vuodet.

- Kesällä 1948 purjehduskilpailut alkoivat todella kiteytyä toivotulla tavalla, sillä insinööri Harry Relander oli suunnitellut uudentyyppisen nostoköliveneen, Näsi-jollan eli N-veneeseen, joka oli varsin sopivan muotoinen Näsijärven jyrkässä aallokossa, Niemen Olli muisteli.

Vuonna 1948 muiden muassa Simo Viljamaa teetti itselleen N-veneeseen. Vuoden 1982 vuosikirjassa hän muisteli veneensä hankintaa seuraavasti:

- Mielessäni pyöri N-vene, jollaista olin ihailnut yhtenä päivänä asemalla, kun sitä oli tuotu Tampereelle. Noihin aikoihinhan veneet tilattiin yleensä rannikon veistämöistä.

- Minä ajattelin kuitenkin, että jos Tampereella teettäisiin. Pispalassa oli Toivonen niminen veneentekijä, jolle kiikutin N:n suunnittelijalta Harry Relanderilta Lapinniemenestä hakemani piirustukset.

- Sitten jonkin ajan kuluttua ajoimme

Paavo Lindgrenin rakentama Navakka oli nopea vene, joka esiintyi usein kisojen kärkisijoilla. Kuvassa Navakan pinnassa on Pekka Hurme.

Retkeily oli olennainen osa tapsilaista purjehdusta jo alkuvuosina. Omia retkitukikohtia ei vielä ollut, mutta aina löytyi vapaita rantoja. Kuva on seurapurjehdukselta Hornuun vuonna 1949.

Relanderin kanssa hänen Chryslerillään Pispalaan katsomaan sitä venettä. Relander, joka oli iso hiljainen mies, kierteli 10-15 minuuttia valmiin paatin ympärillä ja tokaisi sitten: Ei tää mikään N-vene oo.

- Minä sanoin Toivoselle, että niinkuin kuulitte, en voi hyväksyä venettä. Toivonen ei tuosta vastoinkäymisestä ollut moksiskaan. Hän lupasi, että ”mää teen uuden, kyllä tonkin joku ostaa”.

Muutaman viikon kuluttua Viljamaan Simo matkasi taas Relanderin kanssa Pispalaan N:ää tutkimaan. Ei se oikein vielääkään ollut Relanderin mieleen (’semmoisia soutuveneentekijöitä nämä täkäläiset ovat’, hän murahteli), mutta kuitenkin se loppujen lopuksi hyväksyttiin. Vene sai purjeeseensa numeron N 36 ja nimekseen Naava.

Samana keväänä TaPS:iin tuli kaksi muu-

Pekka Hurme oli 1950-luvun ja 1960-luvun alun menestyksekkään TaPS:in kilpurjehtija. Hän ajoi lukemattomille palkintosijoille N-vene Navakalla ja haivene Capitanolla. Lasse Syren ojentaa palkinnot Pekka Hurmeelle Näsijärven Purjehdusseuran 60-vuotisjuhlapurjehduksista vuonna 1958.

takin N:ää. Paavo Lindgren ja Yrjö Heiniö tekivät itselleen N:t, numeroiltaan 37 ja 38. Lindgrenin Navakka tuli tunnetuksi hyvänä kulkijana useammankin kipparin ohjaamana.

- N:stä kehittyikin suuri ja käyttökelpoinen luokka, joka ei kuitenkaan saanut sanottavasti kannatusta Tampereen ulkopuolella. N-

veneiden lukua ei saatu TaPS:issakaan nousemaan täyden kymmenen kappaleen laivueeksi. Kuitenkin luokka toi seuran purjehtijat muiden purjehtijoiden tietoisuuteen. Tekipä Paavo Lindgren ”ännällään” retken jopa Ahvenanmerelle. Tässä luokassa saavutettiin lukuisia kauniita voittoja kilpailtaessa Näsijärven Purjehdusseuraa vastaan viidentoista

vuoden ajan, Niemen Olli totesi.

- Alkuvuosina olimme kisoissa ännäläisiin nähden aivan oppipoikia. Ensimmäinen seuraottelu järjestettiin N-veneillä muistaakseni vuonna 1953. Joukkueessa olivat mukana lisäksi ainakin Latvan Yte ja Miettisen Rane. Hävisimme selvästi ja näin kävi seuraavanakin vuonna. Ensimmäisen seuraotte-

1940-luvun lopulla tapsilaiset hankkivat uusia veneitä kolmeen eri luokkaan. Luokat olivat kansainvälinen lightning, tamperelainen N-vene ja TaPS:in oma nimikkoluokka Pirkka.

luvoittomme saimme vuonna 1958, muistelee Pekka Hurme, joka oli yksi TaPS:in menestyneimpiä kilpapurjehtijoita 1950-luvulla.

- Tapsilaisilla oli yleensä selvästi huonommat varusteet kuin ännäläisillä. Seuraotteluista pyrittiin saamaan tasaväkisiä siten, että veneet arvottiin joukkueiden kesken eikä omalla veneellä saanut ajaa. N-veneiden seuraottelut olivat varsin tasaisia koko 1950-luvun loppupuoliskon ajan ja voitot menivät suunnilleen tasan seurojen kesken.

- Yleensäkin Näsijolla-kisat olivat kovia ja tasaväkisiä. Joinakin vuosina jokin uusi vene uusine purjeineen saattoi tosin olla ylivoimainen, kuten esimerkiksi ännäläisen Lasse Syrenin Niku-Naku vuonna 1957. Hyvä vene oli myös tapsilaisten Anttilan ja Tyrväisen rakentama ”korulipas” Näpsä, joka lienee ainoa täysin piirustusten mukainen N-vene.

- Kisoissa veneitä oli enimmillään vuonna 1958 N:n 60-vuotisjuhlapurjehduksissa, jolloin radalla oli kaikkiaan 16 N-venettä, Hurmeen Pekka muistelee.

Noihin aikoihin kilpailuja ajettiin kiinteillä radoilla. Lähtö- ja maalilinja oli joko Näsijärven Purjehdusseuran majan edustalla Tammerkosken niskalla tai TaPS:in edustalla Naistenlahden aallonmurtajan tuntumassa. Rata oli yleisöystävällinen ja molemmilla rannoilla oli aina sankoin joukoin sukulaisia, kavereita ja muita purjehduksen ystäviä kiso-

ja seuraamassa.

- Lähdöt olivat melkoista sähköä, kun tuuli saattoi tulla mistä suunnasta tahansa. Milloin lähdettiin laitatuuleen, milloin myötätuuleen. Vasta vuonna 1963 Ännän vuosipurjehduksissa ajettiin ensimmäisen kerran olympiaradalla, jossa päästiin aina tekemään vastatuulilähtö, Pekka Hurme kertoo.

Näsijollilla kilpailtiin aktiivisesti aina 1970-luvulle saakka, jolloin luokka alkoi vähitellen hiipua pois. Parhaiten menestyneitä N-purjehtijoita TaPS:issa olivat edellä mainittujen ohella muiden muassa Matti Tyrväinen, Y. Latva ja M. Anttila sekä juniorikilpailuissa Pekka Simola.

PIRKKA OLI TAPS:IN NIMIKKOVENE

- Koska N-veneiden kölilaatikko oli pahasti tiellä retkeiltäessä, päätettiin lukuisten kokousten jälkeen pyyttää insinööri Harry Relanderia suunnittelemaan N-veneeseen kiintokölin sekä lisäämään purjetta kaksi neliötä. Näin syntyi Pirkka-vene, joka oli painokölistään huolimatta N-venettä nopeampi ja kesti paremmin tuulta, Olavi Niemi kertoi.

Pirkka-veneiden numero 1 rakensi TaPS:in ensimmäisen kommodorin Kalle Lahtisen veneveistäjä Tampereen Vene Oy toukuussa 1948 päävoitoksi TaPS:in järjestämiin arpajaisiin, joilla kerättiin varoja seuralle.

Rojo -veneellä ajelivat vuonna 1951 Paavo Toivonen (vas.), Simo Särkkä ja Pauli Vetteranta.

Varoja tuli, mutta vene meni, sillä voittoarvan ostaja ei tuonut venettä TaPS:iin.

Ensimmäiset tapsilaiset Pirkka-purjehtijat olivatkin vuonna 1949 Aatos Rairamo ja Olavi Niemi, joiden veneet kantoivat numeroita 3 ja 4. Myös niiden rungot rakensi Lahtisen veistämö ja viimeistelystä huolehtivat omistajat itse.

Veneiden rungot maksoivat Ollille ja Aatokselle rahan ohella pullon Alkoholi-

liikkeiden tuotteita, sillä Lahtinen oli lyönyt veneiden tilaajien kanssa vetoa, että veneisiin ei tule tippakaan vettä, kun ne lasketaan vesille. Eikä tullut.

Valitettavasti naapuriseuralta ei saatu juuri vastakaikua Pirkka-luokan kehittämiseksi, joten verrattain hyvä kilpa- ja retkivene jäi vain kuuden kappaleen eräksi Näsijärvellä.

Noihin aikoihin alkoi myös amerikkalainen Lightning-luokka levitä Suomeen. Yhtä

aikaa uusien Pirkkojen kanssa vuonna 1949 Aatto Toivonen, Erkki Itävuori ja Kalevi Ellonen rakensivat itselleen lightningin. Seuraavaksi kesäksi TaPS:in jäsenet rakensivat talkootyönä vielä neljännen lightningin, josta tuli arpajaisvene. Kävi hyvä tuuri, sillä voittoarpa jäi seuralle - myymättömien arpojen joukkoon. Rahasta oli pulaa ja niin vene myytiin vuonna 1951 seuran toiminnan rahoittamiseksi.

Saukkolan Veto-kerhon omistama Inga oli iso ja komea vene.

Hyvin oli tilaa myös Ingridin kannella. Päivälevolla Pauli Nurmio (peräkannella) sekä Martti ja Kerttu Nurminen.

Rojon leveälle kannelle mahtui nuorisoa.

Kalevi Mikkolan Jallu oli Näsijärvellä harvinaisen saaristolaisvene.

Pekka Solan Stjärnanin eli tapsilaisittain Tärnanin keulaan asennettiin kesäloma-reissulla vuonna 1958 "sikari", johon saatiin kiinni toinen keulapurje ja pysyttiin haiden vauhdissa mukana.

Seuran toiminnan alkuvuosilta ei ole säilynyt varsinaisia veneluetteloita, mutta jo vuodelta 1950 on tallella seuraava purjeveneluettelo:

Veneen nimi	luokkanumero	omistaja
Naava	N 36	S. Viljamaa
Navakka	N 37	P. Lindgren
Näkki	N 38	Y. Heiniö
Napero	N 41	Y. Latva
Nymphi	N 42	O. Lindgren
-	Pirkka 2	M. Auttila
Pere	Pirkka 3	A. Rairamo
Pasi	Pirkka 4	O. Niemi
-	Lightning 4329	A. Toivonen
-	Lightning 4312	L. Naarvala
-	Lightning 4330	K. Ellonen
-	Lightning 4056	TaPS
-	Vikla 92	M. Merivirta
-	Vikla 105	V. Kaisla
-	Vikla -	S. Eskelin
Tuulihaukka	Ikäluokka	P. Nurmio & A. Ahonen
Rojo	Ikäluokka	Tampellan poikakerho
Ingrid	Ikäluokka O	M. Nurminen & L. Rantanen
Jehu	Ikäluokka	Supperi
Baby	-	M. Merivirta

Veneluettelosta puuttui ”Mira”, jonka omistivat E. Hämäläinen ja A. Ojanen. Vene kuitenkin esiintyi purjehduskaudesta 1950 laaditussa selosteessa otsikon ”vauriota” alla: ”Mastovaurioita kärsivät kilpailuissa Tuulihaukka, ja Pirkka N:o 2. Mira upposi jossain ’Teiskon rannikolla’. Muita mainittavampia haavereita ei sattunut.”

-Korjasimme Tuulihaukan kahvelitakilan putkella, joka pultattiin kiinni mastoon. Seuraavat omistajat vaihtoivat sitten veneeseen kaksikkosen takilan, kertoo Tuulihaukan Pauli Nurmion ja Antti Ahosen kanssa kimpassa omistanut Timo Mäkinen.

- Entinen veneemme Mira upposi uusilla omistajillaan kiville ajossa ja jäi pohjaan. Sitä ei koskaan nostettu ylös, Mäkisen Nakke kertoo.

Selostuksessa purjehduskaudesta 1950 kerrotaan lisäksi seurapurjehduksista, joita tehtiin kymmenkunnan veneen joukolla Hornuun ja Tervalahteen. Pitkänmatkan purjehduksia Virroille olivat tehneet A. Toivonen lightningilla ja M. Nurminen Ingridillä. Rojo kävi Ruovedellä. P. Lindgrenin kerrottiin suorittaneen N-veneellään ainutlaatuisen meripurjehduksen Ahvenanmaalle. Hän purjehti Turusta Maarianhaminaan ja Raumalle.

Vuoden 1951 veneluettelossa oli taas muutama vene lisää:

Vene	luokka	omistaja
Inga	Ikäluokka	Saukkolan Veto-kerho
Väre	22 m2	O. Lehtinen & A. Salminen
Gunnel	22 m2	J. Koivunen
Aku	15 m2	Palvio
Mira (yliviivattu)		E.Hämäläinen & A. Ojanen

Ajo sivumyötäisessä reippaalla tuulella teki hyvää pumpulipurjeille.

HAIVENEESTÄ UUSI KILPALUOKKA

Tunnettu venesuunnittelija G.L. Stenbäck suunnitteli vuonna 1930 haiveneen, josta oli tarkoitus saada Suomen oloihin sopiva pieni ja halpa sekä retkikäyttöön että kilpailuun sopiva yksityyppiveneluokka. Hai saavuttikin heti valtavan suosion ja kymmenessä vuodessa niitä rakennettiin Suomeen noin 120 kappaletta. Myös Tampereelle hankittiin ensimmäinen hai jo 1930-luvulla. Vene oli vuorineuvos Gösta Sumeliuksen Uarda L 78, joka siirtyi myöhemmin TaPS:iin.

Sotavuodet kuitenkin lykkäsivät seuraavien haiveneiden tuloa Näsijärvelle ja lisää niitä hankittiin vasta vuonna 1950, jolloin N:ssä oli viisi haivenettä. Vaikka hai oli suunniteltu halvaksi koko kansan veneeksi,

se oli kuitenkin ankeana sodanjälkeisenä aikana tapsilaisille liian arvokas hankinta. Ensimmäinen hai tuli seuraamme kesällä 1954, jolloin Pentti Ania hankki omistukseensa Tupun L 163. Saman vuoden syksyllä Osmo Lehtinen osti Tiikerihain L 120.

Vuosikokouksessa 1959 valittiin seuran kommodoriksi Pekka Hurme, TaPS:n siihen asti menestynein kippari. Hänen johdollaan kilpailutoiminta aktivoitui ja yhteistyö naapuriseuran kanssa lujittui. Seurat alkoivat järjestää kilpailuja vuorotteluperiaatteella.

Hai-luokka nousi nopeasti Tampereen Pursiseuran keskeiseksi veneluokaksi ja vuonna 1958 seuran venerekisterissä oli jo 11 haivenettä.

Sitten vuonna 1961 tuli takaisku: viisi haivenettä myytiin pois ja kilpailutoiminta kärsi pahasti. 1960-luvun puolivälissä alkoi kuitenkin hai-luokan uusi nousu ja haista tuli selvästi suurin TaPS:n veneluokka. Vuonna 1964 seuran rekisterissä oli yhdeksän haita ja suunnilleen näissä lukemissa haiden määrä pysyikin 1970-luvun alkuun asti.

VAIKEUKSIEN KAUTTA VOITTOON KILPARADOILLA

Tapsilaiset haipurjehtijat osallistuivat kilpailuihin heti alusta asti, mutta kuten aina uudessa veneluokassa, menestys oli alkuun vaatimatonta avoimissa kilpailuissa, joihin

otti osaa myös N:n haipurjehtijoita.

Tuohon aikaan tamperelaiset seurat järjestivät kuitenkin paljon suljettuja kilpailuja, joihin saivat ottaa osaa vain oman seuran veneet. Muun muassa keskiviikkokilpailut olivat suljettuja. Aluksi hait ajoivatkin tasoituskilpailuja ikäluokan veneiden kanssa TaPS:in suljetuissa kisoissa, mutta jo vuonna 1955 seuran omissa kilpailuissa oli mukana kolme haita. Avoimissa lähdöissä haiveneitä oli mukana parhaimmillaan yhdeksän.

Vähitellen tapsilaisten sijoitukset myös avoimissa kilpailuissa paranivat ja 1950-luvun puolella paikkakunnan kärjen tuntumassa olivat silloin tällöin esimerkiksi Osmo Lehtinen Tiikerihailla, Veikko Romppanen Capitanolla, Pekka Simola Lumikilla, Pentti Ania Tupulla ja Ari Utriainen Zadyllä.

Vuosi 1958 oli eräänlainen kohokohta TaPSin haipurjehduksen historiassa. Tällöin TaPS voitti ensimmäisen kerran N:n ja TaPS:in välisen haiveneiden seuraottelun pistein 56-53.

Vuonna 1959 Capitano siirtyi Pekka Hurmeen omistukseen ja hänestä tulikin 1960-luvun alkupuoliskon menestyksekkäin tapsilainen haipurjehtija, joka keräsi pokaaleja myös avoimista kilpailuista. Myös Seppo Hakkari Alohalla ylsi silloin tällöin kärjen tuntumaan jo lähes 20 haiveneen lähdöissä.

TaPS voitti haiveneiden seuraottelun N:ää vastaan kolmena vuotena peräkkäin, 1960,

Vuonna 1958 TaPS:in hailaivue oli kasvanut jo 11 veneeseen, joista kuvassa Aloha, Carmen, Anjuska, Ramona, Uarda ja Lumikki. Taustalla näkyy Naistenlahden suun yli seuraavana kesänä rakennettavan höyryputken betonijalusta.

Hain alkuperäinen spinaakkeri ei ollut koolla pilattu. Kuvassa Osmo Lehtisen Tiikerihai vuonna 1955.

1961 ja 1962, vaikka vuoden 1962 vene-
luettelossa oli vain viisi haita. Näin seura-
ottelun palkintona ollut arvokas hopeamalja
siirtyi kolmen peräkkäisen voiton jälkeen
pysyvästi TaPS:in hallintaan. Palkinnosta
tehtiin Hai-malja, joka on sittemmin annettu
vuosittain määrättyissä kilpailuissa seuramme
parhaiten menestyneelle haiveneelle.

1960-luvun jälkipuoliskolla TaPS:in
menestyksekkäimmät haipurjehtijat olivat
Pauli Nurmio Zadyllä ja Seppo Hakkari
Alohan tilalle hankkimallaan tuoreemmalla
Pepitalla. Myös Rauno Niininen menestyi
Bella Donnalla joinakin vuosina varsin hy-
vin.

- Vuonna 1965 tamperelaiset näkivät en-
simmäisen kerran oikein kilpaveneeksi ra-
kennetun hain, kun Dick Rindell HSS:stä
tuli tänne kisoihin. Vene nousi aivan eri
tavalla kuin muut ja tämä innosti jotkut
tamperelaiset kehittämään veneidensä säätö-
jä. Tapsilaisista Niinisen Ranse rakensi Bella
Donnansa uuteen uskoon ja tuloksena olikin
piirinmestaruus, muistelevat Irjan menoa ra-
doilla ihmetelleet TaPS:in haiveneasiantun-
tijat Antero Rieko, Reijo Panttila ja Pekka
Simola.

Näihin aikoihin olivat myös dacron-pur-
jeet lyöneet itsensä lopullisesti läpi eikä van-
hoilla pumpulipurjeilla ollut enää asiaa kiso-
jen kärkisijoille. Tamperelaiset haipurjehtijat
olivat tehneet keskenään herrasmiessopimuk-

sen, että vuonna 1963 ostetaan uudet fokat,
1964 spinnut ja 1965 isot purjeet, ettei kilpa-
purjehdus kävisi kenellekään ylivoimaisen
kalliiksi.

Purjeet olivat silti kalliita ostaa ja niinpä
Toivo Kauppila ja Pauli Nurmio tekivät Zadyyn
omatekoiset purjeet, joilla Zady oli Paten
ajamana vuosien 1966-1969 kisoissa säännöl-
lisesti kärkisijoilla. Kauppilan neulomo teki
lisäksi spinnut lähes kaikille TaPS:in hai-
veneille.

Hai-luokan lähdöt olivat näinä vuosina
varsin isoja. Mukana oli yleensä 20-30 venet-
tä. Kilpailuaktiivisuus oli erittäin korkea,
sillä lähes kaikki kaupungin hait olivat sään-
nöllisesti mukana kisoissa.

TAPS:ISTA TULI MAAILMAN SUURIN HAISEURA

1970-luvulle tultaessa TaPS:in haikanta oli
pysynyt vahvana. Esimerkiksi vuonna 1971
seuran rekisterissä oli 12 haita. Osa vanhoista
haimiehistä oli lopettanut haipurjehduksen
ainakin tilapäisesti ja uusia kärkihahmoja
nousi esiin. Zady oli siirtynyt Paavo Toivosen
omistukseen ja silloin tällöin Poku tuli tapan-
sa mukaan idästä kärkeen. Myös Mauri Vai-
nio Triolla esiintyi kärkisijoilla yhä useam-
min.

Jo 1950-luvulla Lumikilla ajanut Pekka Simola ajoi 1970-luvun alussa pari kolme vuotta Reijo Mäkisen omistamaa Väre II:ta ja oli lähes joka kisassa taistelemassa kärki-paikoista.

Myös Matti Virtanen Virpillä sekä Timo Sullanmaa Tampereelle tuomallaan viimeisen päälle kilpavarustetulla Helenalla menestyivät 1970-luvun alkupuoliskolla hyvin.

Haipurjehdus oli näihin aikoihin TaPS:issa voimissaan. Taso oli ilmeisen kova - ja mikä kilpailun kannalta parasta, kärki oli leveä ja monilla veneillä oli mahdollisuus voittoon.

Haiveneiden määrä kasvoi tasaisesti ja vuoden 1974 vuosikirjassa kommodori Olavi Niemi saattoi todeta, että TaPS:in 20 veneen hai-laivue oli maailman suurin.

Hai-luokan voittokulku jatkui edelleen, vaikka markkinoille oli ilmestynyt hain kilpailija, H-vene. Haiden määrän huippu TaPS:in venerekisterissä saavutettiin vuonna 1975, jolloin seurassamme oli 21 haita. Samana vuonna pidettiin Tampereella haiden SM-kisat, joissa oli mukana 36 venettä. Tap-silaisista parhaiten menestyi Karl Wessberg, joka ajoi Wirvalla seitsemänneksi.

1970-luvun loppupuoliskolla hai-luokan suosio TaPS:issa pysyi vakaana. Monena vuonna seuran rekisterissä oli 18 venettä. Uusia veneitä ei kuitenkaan tullut, koska kasvu ohjautui lähinnä H-veneisiin.

Höyrylaiva Tarjanne on kulkenut purjeh-tijoiden joukossa vuosikymmenien ajan. Kuva on vuodelta 1979, kun veneilyseurat järjestivät 200 veneen paraatin Tampereen kaupungin 200 vuotisjuhlien kunniaksi.

Vielä 1960-luvun lopulla kilpailujen lähtö- ja maalilinjat olivat kiinteät ja lähteä voitiin vaikka myötätuuleen.

Kilpailutoiminta hai-luokassa oli silti erittäin aktiivista. Esimerkiksi vuonna 1978 sarjakilpailuhin osallistui 23 venettä. Parhaiten tapsilaisista kilparadoilla menestyivät Mauri Vainio, Matti Virtanen, Paavo Toivonen, Ilkka Wiss, Reijo Panttila ja Seppo Hakkari.

1980-luvulle tultaessa hai-luokka sai jälleen lisää veneitä ja vuonna 1981 seuran rekisterissä

oli kunnioitettavat 20 haita. Monet uudet haipurjehtijat kuitenkin keskittyivät lähinnä retkipurjehdukseen eikä lähdoissa ollut enää mukana kuin parhaimmillaan 17 venettä. Toisaalta kilpailut eivät olleet yhtä tasaväkisiä kuin aikaisempina vuosina, sillä Mauri Vainio Triolla oli jokseenkin ylivoimainen. Jossain määrin hänelle kuitenkin pystyivät panemaan kamppoihin Matti Virtanen Virpillä, Reijo

Panttila Vei-Hailla ja Esko Erenius Helellä.

Vuonna 1982 Veikko Martin teki kuitenkin TaPS:issa ennennäkemättömän tempun. Hän tilasi itselleen uuden hain, Nefretin numerolla L 279.

Samana vuonna Tampereella järjestettiin jälleen hai-SM:t, joissa Mauri Vainio ajoi Triolla yhdeksänneksi. Esko Erenius Hele-

Vuonna 1985 hailuokka oli TaPS:issa voimissaan. Kisan kärjessä Aki Laakson Kaptah, toisena Jukka Suonpään Hele II ja kolmantena Mauri Vainion Trio.

nalla oli kymmenes, Reijo Panttila Vei-Hailla 11:s ja Matti Virtanen Virpillä 13:s.

Vuonna 1985 hai-luokka eli toista huippukauttaan TaPS:issa, kun rekisterissä oli jälleen 21 haita. Veikko Martin sai veneensä kulkemaan varsin kovaa eikä Vainio ollut enää lyömätön. Lisäksi jo muutaman vuoden haille ajanut Aki Laakso sai Kaptahinsa kovaan vauhtiin ja hyvin menestyi myös uusi

nuoren polven haipurjehtija Jukka Suonpää Hele II:lla.

Vuonna 1987 Tampereella järjestettiin jälleen haiveneiden SM-kisat. Olli Järvi, Tapani Kauraniemi, Jouko Kronholm ja Risto Äijälä hankkivat itselleen huippuvene Liseten, jolla Olli Järvi ajoi viidenneksi SM-kisoissa. Reijo Panttila oli 16. ja Mauri Vainio 20.

1980-luvun toisella puoliskolla hai-luokas-

Reijo Panttila piiskaa Vei-Haita syysregatassa vuonna 1978.

Mauri Vainion Trio oli TaPS:in haipurjehduksen kärkiveneitä lähes parikymmentä vuotta. Niin tässäkin kuvassa vuodelta 1976. (Viereinen sivu).

Vuonna 1977 Vainion Sutin (vas.) miehistönä olivat Esko Erenius ja Jari Mäkelä.

sa elettiin kuitenkin jonkinlaista kriisiaikaa, mikä johti siihen, että osa sekä vanhoista että nuoremmista haimiehistä luopui leikistä. Samalla hai-luokan valtikka siirtyi Reijo Panttilalle, joka Vei-Haillaan alkoi olla palkintosijoilla joka kisassa.

Vuonna 1990 seuran rekisterissä oli enää kahdeksan haita. Myös kilpailuaktiivisuus oli

vähentynyt niin, että harvoin nähtiin radalla edes kymmentä venettä. Seuraavina vuosina tultiin ajoittain jo tilanteeseen, että haive-neille ei saatu kilpailuja aikaan, kun vaadit-tavaa kolmea venettä ei ollut lähdössä.

Sama alamäki on jatkunut TaPS:in 50-vuotisjuhlavuoteen asti. Valopilkkuna tässä murheellisessa tilanteessa on se, että seuraan

saatiin vuonna 1994 pitkästä aikaa uusi haivene, kun Kristiina Tähtinen osti N:llä rapistuneen Reyesin. TaPS:in haimiesten ja puuseppien avustuksella vene kunnostettiin lähes uudenveroiseksi ja Reijo Panttilan oh-jaamana vene keräsi valtaosan kesän 1994 palkinnoista.

Ensimmäiset H-veneet tulivat TaPS:iin vuonna 1974. Timo Sullanmaan Ansa (L172) oli heti mukana kisojen kärkisijoilla.

H-VENEESTÄ KEHITTYI KIIHKEÄ KILPALUOKKA

Lasikuitu alkoi 1960-luvulla saada jalansijaa purjevereiden rakennusmateriaalina. Se mahdollisti veneiden sarjatuotannon ja piti näin veneen valmistuskustannukset kohtuullisina. Lisäksi lasikuituvene oli puuvenettä helppohitoisempi, mikä houkutteli yhä kiireisemmäksi käyviä purjehtijoita.

Hans Groop suunnitteli 1960-luvun lopulla uutta venetyyppiä, jota hän kaavaili korvaamaan lähinnä suuria yksityyppiluokkia haita ja kansanvenettä. Uuden veneen tuli olla nopea ja urheilullinen, jotta siitä tulisi mielenkiintoinen kilpavene. Silti siinä piti olla kunnolliset sisätilat retkeilyä ja perhepurjehdusta varten.

Näiden ajatusten pohjalta syntyi H-vene, joista ensimmäiset rakennettiin vuonna 1969. Aluksi H-venettä vierastettiin juuri siksi, että se oli suunniteltu korvaamaan olemassa olevia vahvoja luokkia. Niiden edustajat katsoivat ymmärrettävästi hieman karsaasti H-venettä, koska pelkäsivät sen vähentävän omien luokkiensa suosiota.

Vene-lehdessä kehuttiin H-venettä hyväksi kilpapuriksi ja ennustettiin, että se tulee muutamassa vuodessa ohittamaan haiveneen suosion.

Tampereen Pursiseurassa haiveneen valta-

asema oli vielä H-veneiden syntyä aikana itsessään selvä. Seuraamme hankittiin kuitenkin ensimmäiset H-veneet vuonna 1974, jolloin Timo Viljanen, Pekka Niemi, Pauli Nurmio ja Timo Sullanmaa siirtyivät muoviaikaan.

AKTIIVISTA KISAILUA

Heti alkuun tapsilaiset H-veneilijät ryhtyivät ajamaan innokkaasti kilpaa uudessa luokassaan. Kaikki olivat aikaisemmin kilpailleet haiveneillä ja osa muillakin veneillä jo ennen hain aikakautta.

Vuonna 1974 myös Näsijärven Purjehdusseurassa oli jo muutama H-vene ja näin saatiin aikaan kunnollisia lähtöjä. Kisoihin osallistui keskimäärin seitsemän venettä, eli lähes kaikki paikkakunnan H-veneet.

1970-luvun loppupuoli oli H-veneluokan voimakasta kasvun aikaa koko Suomessa ja myös Tampereella. Vuonna 1979 seurassamme oli jo 14 H-venettä. Kilpailuissa veneitä oli parhaimmillaan 18 kappaletta.

Samalla kun H-veneiden määrä kasvoi, alkoi osa purjehtijoista kuitenkin hankkia niitä myös pelkästään retkiveneiksi, eikä läheskään kaikkia nähty kilparadoilla.

1970-luvun lopulle saakka tapsilaiset H-veneet pysyivät kilpailuissa hyvin mukana ännäläisten vauhdissa. Varsinkin Pauli Nurmio, Pekka Klemola ja Osmo Lehtinen miehistöineen kuittasivat voittopaukun lukuis-

Pauli Nurmion H-vene Najadi oli monena vuonna 1970-luvulla lähes lyömätön. Miehistönä kuvassa Pentti Mattinen ja Hannu Hyttinen.

Harri Nurmion ja Risto Heliön Hookaksoo edustaa 1990-luvun vähälukuista kilpailevien H-veneiden joukkoa TaPS:issa.

ta lähdöistä ja keräsivät lipunlaskuista mahdattavat lusikka- ja pokaaliröykkiöt.

TaPS menestyi myös seuraotteluissa N:ää vastaan ja voitto saatiin kotiin vuosina 1975, 1976, 1978 ja 1980.

KILPAILU KOVENI JA TASO PARANI

1980-luvulle tultaessa kilpailu H-luokassa alkoi käydä todella kiivaaksi. Parhaat tamperelaiset lähtivät SM- ja ranking-kisoihin muille paikkakunnille, mutta joutuivat aluksi tyytymään varsin vaatimattomiin sijoituksiin. Silti luokan taso kehittyi Tampereella rajusti ja muualla kisailleet toivat tullessaan uusia oppeja. Esimerkiksi uusia purjeita alettiin hankkia joka kesä, koska vanhoilla ei uskottu pysyttävän maan kärkiveneiden vauhdissa. Jotkut vaihtoivat jopa veneitään parin vuoden välein paremman venevauhdin toivossa.

Tämä kehitys johti H-veneluokan kannalta oton kaksitahoiseen tilanteeseen Tampereella. Toisaalta oli hyvä, että luokan taso parani, mutta toisaalta monille näin verinen kilpailu oli liikaa ja he luopuivat leikistä. Purjehdusta sinänsä ei monikaan kisoissa mukana ollut jättänyt, vaan he hankkivat H-venettä isompia ja mukavampia retkiveneitä, joilla saattoivat joskus osallistua tunnelmaltaan leppoisin tasotuskilpailuihin.

Kilpailujen kova taso oli myös ikävä aloittelevien kilpapurjehtijoiden kannalta,

koska kovatasoisessa joukossa aloittelijan oli tyydyttävä ajamaan jokunen vuosi enimmäkseen häntäsijoja.

Vuonna 1985 seurassamme olikin enää 11 H-venettä ja niistä aktiivisesti kilpailevia oli vain pari. Tampereella H-veneluokka oli kuitenkin voimissaan, sillä Näsijärven Purjehdusseuran rekisterissä oli peräti 45 venettä ja kilpailuihin osallistui 15-20 venettä.

TaPS:issa H-veneluokka kitui pahasti koko 1980-luvun lopun ja 1990-luvun alun. Kilpailevia veneitä ei joinakin vuosina ollut lainkaan. Vuonna 1990 Harri Nurmio ja Risto Heliö hankkivat vanhan H-veneeseen ja ryhtyivät sitkeästi ajamaan regatoiden häntäsijoja. Seuraavana kesänä vene oli vähällä upota kolarissa TaPS:ista Näsijärven Purjehdusseuraan siirtyneen Lasse Salon hain kanssa. Vakuutusyhtiö lunasti veneen ja Nurmio ja Heliö saivat alleen uudemman paatin. Samalla miehistöön liittyi Jyrki Saloniemi. Vähitellen myös sijoitukset alkoivat parantua.

Harri Nurmion venekunta olikin ainoa aktiivisesti kilpaileva TaPS:in H-vene aina vuoteen 1994 asti. Tällöin Heikki Tanner miehistöineen siirtyi Vene 71:stä TaPS:iin ja Sam Viitaniemi hankki H-veneeseen. Myös Juho Kuusisto ryhtyi kilpailemaan isänsä jo vuosia aiemmin hankkimalla veneellä. Vuonna 1994 päästiinkin ensimmäisen kerran moneen vuoteen ajamaan N:n ja TaPS:in välinen seura-

ottelu H-veneillä. TaPS hävisi selvästi, mutta mahdollisuudet H-veneluokan nousulle alkoivat näyttää hyviltä.

RETKIVENEIDEN SEKALAINEN SEURAKUNTA

Tampereen Pursiseurassa on aina ollut purjehtijoita, joita ei kilpapurjehdus ole isommin kiinnostanut. He ovat olleet vapaita valitsemaan veneensä omien perusteidensa mukaan, kun ei ole tarvinnut välittää veneluokasta tai veneen kilpailussa tarvittavista vauhtiominaisuuksista.

TaPS:in veneluetteloissa onkin seuran historian alusta lähtien ollut kirjava joukko erilaisia veneitä, jotka eivät ole kuuluneet mihinkään yksityyppiluokkaan, tai ovat olleet luokan jokseenkin ainoita edustajia seurassamme ja koko Tampereella.

Kuuluisin ja tällä hetkellä loistokunnossa oleva tällainen vene on ikäluokkaan kuuluva Ingrid, jonka Martti Nurminen ja Leo Rantanen hankkivat omistukseensa vuonna 1950. Pian Ingrid siirtyi kokonaan Nurmisen Masan omistukseen ja oli hänellä aina vuoteen 1989 asti, jolloin Masan maallinen purjehdus päättyi.

Ingrid oli kymmenkunta vuotta Masan pihassa Ruutanassa odottamassa perusteellista kunnostusta, jota Masa ei koskaan ehtinyt tehdä. Vetterrannan Pate hankki Ingridin

Ingrid on legendaarinen vene, joka on ollut TaPS:in rekisterissä lähes koko seuran olemassaolon ajan. Kuvassa Martti Nurminen ajaa Ingridillä joskus 1950-luvun alussa.

Paavo Toivosen ja
Simo Särkän Gunnel
oli tyylikäs
Pohjoismainen
kaksikkonen.

haltuunsa ja teki loppuun Masalta kesken jääneen työn Ereniuksen Eskon, Panttilan Repan ja muiden pätevien miesten avustuksella.

Vene sai pintaansa lasikuidun, mitä ei päältäpäin huomaa, sillä työ tehtiin todella huolellisesti. Lisäksi kajuutan ja istumalaatikon puuosat uusittiin suurelta osin ja veneeseen asennettiin pieni Vire -sisäkone. Näin veneestä tuli erittäin hieno, mutta samalla nykyajan vaatimusten mukainen.

Valitettavasti Vettenrannan Pate itse ehti nauttia Ingridin uudesta elämästä vain yhden kesän, sillä hänen oma elämänsä päättyi äkilliseen sairauteen jo seuraavana keväänä. Vene on kuitenkin edelleen seuran rekisterissä Paten vaimon Leena Vettenrannan omistuksessa.

Ingrid oli aikanaan 1950-luvulla erittäin nopea vene. Nurmisen Masa oli taitava kilpapurjehtija, joka osallistui Ingridillä tasoituskilpapurjehtuksiin ja menestyi hyvin. Tasoituskilpailut kuitenkin loppuivat vuonna 1954, kun hai-luokkaan saatiin riittävästi veneitä ja mielenkiinto tasoituskilpailuihin vähitellen laantui.

Jossain määrin Ingridiä muistuttanut iso vene oli myös Saukkolan poikakerhon omistama Inga, jolla 1950-luvulle purjehtivat ahkerasti Hermiön veljekset kipparinaan Rauno Hermiö. Joskus 1960-luvulla Inga upotettiin Näsijärven syvänteisiin, koska sen

Toivo Kauppilan 5 mR-vene Carola tutkittiin tarkkaan TPS:n satamassa Turussa ennen kuin kaupat tehtiin.

GT-kryssareista alkoi muovisten matkaveneiden suosio TaPS:issa 1970-luvun alussa. Kuvassa Toivo Kauppilan Meri-Mari vuonna 1979.

kunnostusta pidettiin mahdottomana.

Muita tasoituskilpailuissa mukana olleita veneitä olivat muun muassa 22 neliön veneet, joista Väre ja Gunnel olivat TaPS:issa pitkään eri omistajilla, muiden muassa Lehtisen Oskulla sekä Poku Toivosella ja Simo Särkällä. 1960-luvulla oli seurassamme vielä Defyr ja Amica -nimiset kakskakkoset, joista edellinen oli jonkin aikaa Wissin Ilkalla.

Kauppilan Topi oli purjehtija, joka oli kilpailuissa mukana toisten miehistönä, purjeiden tekijänä ja hengessä, mutta ei itse juuri ajanut kilpaa. Topi oli käsistään taitava ja hänellä oli pitkään 1960-70 -luvuilla yksi seuramme hienoimmista retkiveneistä, 5 metrin luokan Carola. Vitosten tapaan mahonkinen Carola oli pilssiltään syvä ja siinä oli varsin suurikokoinen kajuutta, joten sisätilat olivat suurin piirtein saman kokoiseen haiveneeseen verrattuna ruhtinaalliset. Vene oli loistokuntoinen ja genualla varustettuna se kulki hyvin.

Muita TaPS:in historian kannalta merkit-

täviä retkiveneitä olivat muiden muassa 15 valöörin Anita, joka on ollut ainakin Kaislan Penalla, Suonpään Mikolla ja Ereniuksen Eskolla. Vuonna 1931 rakennettu vene on edelleen purjehduskunnossa Vene 71:ssä.

Panttilan Repa puolestaan aloitti veneen-omistajan uransa vuonna 1969 ostamalla ikäluokan veneen Colibrin. Vene oli rakennettu vuonna 1915 ja purjehtinut Näsijärvelä N:n lipun alla jo vuosikymmenet.

MUOVIN AIKA TOI TILAVAT MATKAVENEET

Myös retkiveneissä muovikausi alkoi TaPS:issa 1970-luvun alkupuolella. Usia Pirkkaa isompia veneitä ei TaPS:issa ollut nähty vielä koskaan, mutta lasikuidun kaudella niitäkin alkoi ilmestyä.

Ensimmäinen lasikuituinen purjevene TaPS:in veneluettelossa oli Mäkisen Reijon GT-kryssare vuonna 1973. Seuraavana vuonna GT-kryssaret olivat myös Kauppilan Topilla,

Veikko Pättiniemellä ja P. Huhtalalla. Vuonna 1975 Atso Lehto hankki ensimmäisen ”ison” lasikuituveeneen Ohlson 29:n.

Uusia puusiakin veneitä hankittiin. Suonpään Mikko oli rakentanut vuonna 1973 itselleen vanerilaminoidun puolitoninari Tikotikon ja Esko Erenius rakensi kesäksi 1976 vastaavalla menetelmällä varttitonnarin.

Veneet alkoivat olla niin isoja, että enää ei puhuttu retkiveeneistä, vaan matkaveeneistä tai meriristeilijöistä, joiden osuus seuran veneluettelossa kasvoi jatkuvasti.

Vuonna 1980 veneluettelossa oli 23 matkavenettä ja viiden vuoden kuluttua TaPS:in 40-vuotisjuhlavuonna matkaveeneitä oli 48 kappaletta.

1990-luvulle tultaessa elettiin Suomessa ennennäkemätöntä taloudellista nousukautta ja vahvan markan ansiosta oli edullista hakea Ruotsista käytettyjä veneitä. TaPS:iin haettiin useita IF-veneitä, joista innostuivat varsinkin entiset haimiehet, kuten Vainion Suti, Virtasen Matti ja Ereniuksen Ere. Sullanmaan Timo ja Suonpään Jukka toivat itselleen Ruotsista Vegat. Ruotsin tuliaisista upein oli Vettenrannan Harrin Vindö 32.

Suurin osa tapsilaisten kotimaisista hankinnoistakin oli tilavia lasikuituveeneitä. Suosittuja venetyyppejä olivat muiden muassa Guy 22, Finn 26, GT-kryssare sekä erilaiset Sunwindit. Klassista lasikuituveenetyyppeä edusti Tanin Hannun jyrkevä Ballad.

MayAn ja taustalla näkyvä Susanna edustavat TaPS:iissa melko runsasta vanerilaminoitujen matkaveneiden joukkoa.

Moninkertainen Päijännepurjehduksen voittaja Matti Laurila on satsannut tosissaan matkakilpapurjehdukseen. Kuvassa Laurilan Banner 41 Maxi Sailor.

Silti ei puuveneharrastus loppunut täysin, vaan alkoi elää jopa jonkinlaista renessanssia. Wissin veljekset hankkivat jo 1980-luvun puolivälissä mäntylaudasta vuonna 1948 rakennetun Weekend-kryssaren. Muutamaa vuotta myöhemmin Hyttisen Hannu haki Ruotsista upean mahonkisen P 28:n. Riekon Antero hankki mahonkilouhen ja lisäksi seurassa oli useita vanerilaminoituja matkaveneitä, kuten Suonpään Mikon luomus Fantastico, Lehtisen Oskun Susanna, Hämääläisen Karin Amalia, kanilavueen MayAn jne.

Puuvenekulttuurin kehittämiseksi Hyttisen Hannu ideoikin yhdessä N:n Juho Toivosen kanssa purjehduskaudeksi 1992 Puuveneregatan, jossa kilpailtiin paitsi nopeudesta myös siitä kenellä on kaunein vene ja tyylikkään miehistö. Nyt TaPS:in täyttäessä 50 vuotta Puuveneregatasta on tullut jo perinne.

Vuonna 1994 TaPS:in venerekisterissä oli tasan sata matkaveneitä. Talaluvun saavuttamiseksi matkaveneiksi on laskettu kaikki muut paitsi hait, H-veneet ja kevytveneet.

TASOITUSKILPAILUJA MATKAVENEILLE

Matkaveneiden määrän kasvun myötä heräsi vuosikymmenien tauon jälkeen ajatus tasoituskilpailujen järjestämisestä matkaveneille. Vaikka matkaveneitä hankkineista vain harvat olivat intohimoisia kilpapurjehtijoita, teki monien mieli silloin tällöin radoille vauhtiaan koettelemaan.

Vuonna 1978 TaPS järjestikin ensimmäisen kerran Rieväkylän regatan, joka oli kaikille veneluokille avoin matka-, propaganda- ja kilpapurjehdus Scandicap/Porthsmouth yardstick-tasoiutuksiin.

Kilpailu sai heti suuren suosion, mihin vaikutti varmasti se, että matkaan lähdettiin tasoiutuslähtönä ja ensin maalin tullut oli voittaja. Rieväkylän regataan ja N:n vastavaan tapahtumaan, Kesäyön purjehdukseen, on parhaina vuosina osallistunut noin 80 venettä.

Kesästä 1979 lähtien matkaveneille on järjestetty lähtöjä myös keskiviikkokisoihin

ja viikonloppuregattoihin, mutta osanotto näihin on ollut huomattavasti laimeampaa kuin varsinaisiin matkakilpailuihin.

Vuonna 1981 matkaveneiden tasoiutuskilpailuissa siirryttiin LYS-tasoiutukseen, joka perustuu tilastoihin venetyyppien kilpailumenestyksestä ja jonka ajateltiin olevan oikeudenmukaisempi kuin laskennallinen Scandicap-mittaluku. Ongelmaksi koituivat kuitenkin uudisrakenteet ja one off -veneet, joille ei ollut olemassa tilastoja ja joille LYS-lukukin oli laskettava. Närää herätti varsinkin eräiden vakavasti matkakilpapurjehdukseen suhtautuvien henkilöiden pyrkimys muuttaa veneitään ja jopa rakentaa edullisen mittaluvun saamiseksi erityisiä LYS-kilpaveneitä, mikä ei ollut LYS-luvun hengen mukaista. Mittalukuriidoista ei kuitenkaan koskaan päästäne eroon, jos ajetaan kilpaa keskenään erilaisilla veneillä.

TaPS:in jäsenistä matkakilpapurjehdukseen on erityisesti paneutunut Matti Laurila, joka Inferno 29-, Diva 35- ja Banner 42 -veneillään on kiertänyt arvokilpailuja ja yltänyt monin-

Harri Nurmion windmill Haamu oli yksi TaPS:in vähälukuisen kevytvenekannan edustaja. Kuva on vuodelta 1971 ja puosuna Pekka Saarinen.

Osaynä kevytveneiden vähyteen TaPS:issa oli aikoinaan vaatimattomat säilytystilat. Laiturille ei monta venettä mahtunut. Kuvassa vuodelta 1973 etualalla seuran vasama Velho, Harri Nurmion ok-jolla Instrument ja Olli Järven vikla Ira.

kertaiseen Päijännepurjehduksen voittoon sekä luokkamestaruuskilpailujen mitaleille.

KEVYTVENEITÄ ON AINA OLLUT VÄHÄN

Kevytveneiden osuus TaPS:in venekannasta on aina ollut minimaalinen lukuunottamatta alkuvuosien N- ja lightning -kausia sekä junioriluokkia.

Seuran jäsenillä on ollut yksittäisiä kappaleita eri kevytveneluokkien veneitä, kuten vikloja, lightningeja, ok-jollia, lasereita, windmillejä ja jopa harvinainen flying junior.

Osa seuran kevytvenepurjehtijoista on myös kilpaillut veneillään, esimerkiksi Olli Järvi ja Matti Laurila viklalla ja Harri Nurmio windmillillä ja ok-jollalla.

1980-luvun puolivälin tienoilla 505-luokka eli Suomessa voimakasta nousua. Myös TaPS:iin tuli kaksi näitä veneitä, kun Jari Mäkelä ja Tero Lahti sekä Aki Laakso ja Jukka Suonpää hankkivat tällaiset kevyt-

veneluokkien aateliin kuuluvat vauhtihirnut.

Varsinkin Jari ja Tero ovat kiertäneet fivellä useita vuosia arvokilpailuissa sekä Suomessa että ulkomailla ja menestyneet varsin hyvin.

TaPS on myös järjestänyt 505:ten luokkamestaruus- ja ranking-kilpailuja. Paikallisia five-kisoja ei kuitenkaan ole saatu aikaan veneiden vähyden takia.

MOOTTORIVENEET PURJEHTIJOIDEN PARISSA

Purjehtijoiden suhtautuminen moottoriveneisiin vaihtelee äärimmäisestä vastustuksesta täydelliseen hyväksymiseen. Tosiasia kuitenkin on, että TaPS:issa on aina ollut moottoriveneitä, aluksi jopa paljon enemmän kuin purjeveneitä. Moottoriveneitä ja -veneilijöitä myös tarvitaan esimerkiksi purjehduskilpailujen järjestelyissä ja erilaisissa kuljetustehtävissä.

TaPS:in vanhoista moottoriveneistä on säilynyt varsin vähän tietoja, koska pitkän aikaa seuran veneluetteloissa mainittiin vain purjeveneet. Alkuajoista asti Naistenlahden komeimpia veneitä on ollut Solan suvun omistama Korpisaari, jonka vakituinen laituri-paikka oli ”Solan laiturin” päässä sijaitsevassa Naistenlahden ainoassa venevajasissa. Vuonna 1933 rakennettu vene on nykyisin seurassa Rauno Kangasniemen omistamana.

Jari Mäkelä ja Tero Lahti ovat kiertäneet fivellä arvokilpailuissa sekä Suomessa että ulkomailla.

Korpisaari on tapsilaisille tuttu vene "Solan laiturin" venevajasta jo vuosikymmenien ajalta, vaikka vene on ollut TaPS:in rekisterissä vasta muutaman vuoden. Kuva on vuodelta 1968.

TaPS:in historiassa jo yli parikymmentä vuotta esiintynyt moottorivenepersonallisuus on Simolan Pekan Himanka. Pekka toi Himangan Pohjois-Pohjanmaan Himangalta, jossa alus toimi jonkinlaisena väenkuljetusveneenä. Alunperin Himanka oli tervattu ja täysin avoin, mutta vuosien verralla Pekka on rakentanut siihen hyvällä maulla kansirakenteet. Muutama vuosi sitten Himangan runko sai lasikuitupinnoitteen ja vene on edelleen ylävesissä usein nähtävä perinteikäs retkimoottorivene.

Hyvin monet TaPS:in moottoriveneet ovatkin entisten purjehtijoiden veneitä. Iän karttuessa kankaiden kanssa tappeluun kyllästyneet, mutta vielä vesille halajavat veneilijät ovat siirtyneet pelkästään peltigenuan varaan helpompaan ja joutuisampaan matkanteekoon. Esimerkiksi Hermiön suku on siirtynyt moottorivene- ja moottoripurjehtija-

Pekka Simolan Himanka alkuperäisessä asussaan vuonna 1968, kun veneessä ei vielä ollut minkäänlaisia kansirakenteita.

Rauno Hermiön Pönkki oli tepsilaiseen makuun sopiva moottorivene: tilava, uppoumarunkoinen eikä mikään muskelivene.

kantaan. Myös Mäkisen Reijolla on jo vuosia ollut Marina -moottoripurjehtija.

Moottoriveneiden kehitys TaPS:issa on noudattanut hyvin pitkälle samoja linjoja kuin purjeveneiden. Puisista yleensä vaatimattomista veneistä on siirrytty yhä enemmän lasikuituveneisiin. Viime vuosina monet ovat hankkineet mahtavat asuintilat tarjoavia varsin isoja veneitä, kuten Albatross 29, joita seurassamme on useita. Myös erilaisia Bella -veneitä ja Kala-Kalleja on monta kappaletta.

Enemmistö TaPS:in isoista moottoriveneistä on monien mielestä onneksi uppoumarunkoisia hitaanpuoleisia veneitä. Niin sanottuja muskeliveneitä seuran rekisteriin on kertynyt vain jokunen.

Vuonna 1994 TaPS:in rekisterissä oli kaikkiaan 78 moottoriveneitä.

Moottoriveneilijät ovat osallistuneet purjehduskilpailujen järjestelyihin saatto- ja läh töveneinä. Jonkin verran on moottorivene-

Vettenrannan Paten Mänttä II oli vielä muutama vuosi sitten usein TaPS:in järjestämien kilpailujen tuomarialuksena. Retkellä veneeseen mahtui reippaasti väkeä. Kuva Ohrionselän Karhusaaresta vuodelta 1979.

Jaakko ja Kari Gummeruksen Satu on tyylikäs pieni höyrylaiva, joka ajoi TaPS:in lipun alla parikymmentä vuotta ennen siirtymistään toisille vesille. (Kuva viereisellä sivulla)

laivueella ollut omaakin kilpailu- ja retkeilytoimintaa, kuten visailu- ja treffiajoja.

TAPS ON MYÖS HÖYRYLAIVASEURA

Tampereen pursiseuran rekisterissä on vuosien varrella ollut kaksi höyrylaivaa. Parikymmentä vuotta oli mukana Gummeruksen suvun pieni huvialus Satu, joka on rakennettu jo vuonna 1901 Lapinniemen tehtaan insinööri P. A. Sharplesille.

Varsin pian laiva siirtyi Gummeruksen suvulle, kun Jaakko ja Kari Gummeruksen isoisä hankki sen omistukseensa. Laiva seilasi Gummeruksien omistamana Näsijärvellä aina vuoteen 1993 saakka, jolloin Jaska muutti Luopioisiin ja vei laivan mukanaan.

Vuodesta 1981 lähtien on höyrylaivat -otsikon alla seuran veneluettelossa ollut myös

Näsijärvi II on Tampereen kaupungin omistama laiva, jonka TaPS:in höyrylaivaporukka on pitänyt hienossa kunnossa vuodesta 1981 lähtien.

Näsijärvi II, jonka lehtikeisari Urpo Lahtisen vaimo Hymy Lahtinen lahjoitti Tampereen kaupungille. Kaupunki puolestaan luovutti laivan hallintaoikeuden TaPS:ille, joka sitoutui säilyttämään laivan kunnossa.

Laivahankkeen puuhamiehenä oli alunperin Vettenrannan Pate, joka kokosi ympärilleen pienen, mutta aktiivisen höyrylaivaporukan. Paten ohella mukana olivat muiden muassa Peltomäen Antsa, Raimo ”Kankku” Kangasniemi, Jaska Silvennoinen, Lahden Olli ja Pinomäen Pena, jotka kunnostivat rapistuneen laivan ajokuntoon ja retkeilivät laivalla aina Virroilla asti. Muulle TaPS:in väelle on perinteisesti järjestetty syksyisin ”muikkureissun” nimellä kulkenut tapahtuma.

Näsijärvi II on päässyt tositöihinkin. Esimerkiksi silloin, kun matkustajahöyrylaiva Tarjanne pudotti potkurinsa, Näsijärvi II hinasi Tarjanteen Jäminkipohjan telakalle. Laiva on ollut mukana myös elokuvan teossa ja muissa hinausprojekteissa. Töiden tuotolla on saatu kipeästi kaivattua rahaa laivan jatkuvaan kunnostustyöhön.

Vuosien varrella porukka on osittain vaihtunut, mutta vuonna 1929 Ahlströmin telakalla Varkaudessa rakennettu laiva itse on hienommassa kunnossa kuin koskaan. Viimeksi talvella 1993-94 laivaan vaihdettiin uudet kattilatuubit kaupungin raha-avustuksen turvin.

PARISTA KOLMESTA PAATISTA 223 VENEEN LAIVASTOON

Vaativattomasta alusta Tampereen pурсiseuran venekanta on kasvanut mahtavaksi laivastoksi, jossa oli vuonna 1994 kaikkiaan 223 erilaista purje- ja moottorivenettä.

Tällaisen venemäärän käsittely vaatii toimivaa satamaa ja onneksi Naistenlahden sataman kehittäminen on sujunut samaa taitia venemäärän kasvun myötä.

1990-luvun alun hullun talouskasvun aikana venemäärä suorastaan räjähti ja silloin

alkoi kuulua valituksia, että järvellä on jo ruuhkaa. Venemäärän kasvusta huolimatta ruuhkaa esiintyy ehkä ajoittain satamissa, mutta Näsijärvellä on vielä hyvin tilaa.

Erityisen hyvin tilaa on kilparadoilla, koska kilpailuaktiiviteetti on jostain syystä ollut viime vuosina laskeva.

Naistenlahden satamaan mahtuu vielä paljon lisää veneitä, kun lahdelle rakennetaan uusia pistolaitureita.

Erityisen toivottavaa olisi, että joukkoon saataisiin uusia purjeveneitä, joiden omistajat osallistuisivat kilpailuihin ja lajin harras-

TaPS:issa on purjehdittu myös talvella. Kuvassa yksi Mikko Suonpään rakentamista purjekelkoista. Se kulki 505:n purjeilla talvella 1989 sellaista vauhtia, että heikkopäistä hirvitti.

tus TaPS:issa pysyisi näin hengissä. Muuten joutuvat tulevaisuuden tapsilaiset tyytymään siihen, että he lukevat menneiden polvien kilvoittelusta historiikeista ja vanhoista pöytäkirjoista.

HARRI NURMIO

Näsijärvi on ihanteellinen vesistö perhepurjehdukseen, koska päivämatkat voi sovittaa miehistön mukaan. Kuvassa Antti Nurmio Margaretan pinnassa kesällä 1992.

Ei vain miesten puuhaa

Purjehtiminen on aina ollut enimmäkseen miesten touhua. Tampereen Pursiseuran toiminnassa on kuitenkin heti alusta asti ollut mukana naisia, lapsia ja nuoria. Varsinkin retkipurjehdusta on harrastettu perheittäin, kilpapurjehdusta vähemmän. Naiset ovat myös huolehtineet asioiden järjestelyistä maissa ja TaPS:in naistoimikunta on järjestänyt tarjontaa ja muuta ohjelmaa lukemattomiin seuran lipunnostoihin, lipunlaskuihin, pikkujouluihin ja muihin tilaisuuksiin.

Lähes kolmekymmentä ensimmäistä vuotiaan TaPS sai toimia Armonkallion viehättävän rantapuiston ja uimarannan kupeessa. Uimarannan puolelta oli helppo seurata purjehtijoiden touhua ja jossain vaiheessa hypätä aidan yli sekä liittyä mukaan toimintaan. Varsin monet seuran nykyisistä jäsenistä ovatkin Armonkallion, Jussinkylän, Petsamon, Tammelan ja muiden lähikaupunginosien kasvatteja.

JUNIORIPURJEHDUSTA OLI JO 1940-LUVULLA

Toiminnan alkuvuosina TaPS:issa ei ollut varsinaisia junioriveneitä. Sen sijaan isojen veneiden omistajista monet olivat juniori-ikässä. 1940-luvun lopulla, kun N-luokka syntyi, alettiin järjestää myös erityisiä juniorikilpailuja. TaPS:in hallitus tekikin heinäkuussa 1950 päätöksen, että TaPS osallistuu N:n järjestämiin juniorikilpailuihin N-haarikasta 19.-20. elokuuta.

Kertomuksessa purjehduskaudesta 1950 ei kuitenkaan ole mainintaa tapsilaisten osallistumisesta näihin kisoihin. Sen sijaan todetaan, että seuran edustajat olivat mukana N:n järjestämässä ASS:n poikapytty -joukkuekilpailussa, johon osallistui junioreita kuudesta eri seurasta.

TaPS:in veneiden menestys tässä todennäköisesti ensimmäisessä juniorikilpailussa, jo-

hon seuran jäsenet osallistuivat, ei ollut keuhuttava, sillä TaPS:in joukkue jäi viimeiseksi. Veneiden kippareina olivat Pauli Nurmio ja Timo Mäkinen.

Junioripurjehdusta pidettiin kuitenkin tärkeänä, sillä Erkki Itävuori lahjoitti lipunlaskussa komean pokaalin juniorikilpailujen palkinnoksi. Kesällä 1951 TaPS järjestikin joulukuussa kolme omaa juniorikilpailua neljällä N-veneellä, jotka arvottiin osanottajille. Juniorikilpailujen sarjan voitti Rauno Hermiö. Toiseksi tuli Kalevi Mikkola, kolmanneksi Pauli Nurmio ja neljänneksi Timo Mäkinen. Hermiön Rane sai vuodeksi haltuunsa Itävuoren lahjoittaman kiertopalkinnon, joka oli nimetty Juniorimaljaksi.

ASS:n poikapytty -kilpailuun TaPS:in joukkue osallistui kolmella veneellä, joita ajoivat Rauno Hermiö, Pauli Nurmio ja Timo Mäkinen. "Kilpailut voitti NPS (N) ja meidän poikamme joutuivat toistamiseen protestoi-

duiksi ja hävisivät koko kilpailun melko hyvistä suorituksistaan huolimatta”, todettiin perusteellisessa selostuksessa purjehduskaudesta 1951.

1950-luvun alussa TaPS:in seniorien osallistuminen N:n järjestämiin avoimiin kilpailuihin oli laimeaa, mutta junioreita kiiteltiin heidän aktiivisuudestaan. TaPS:ista osallistui N:n järjestämään N-haarikka -kilpailuun kaksi miehistöä, Rauno ja Veikko Hermiö sekä Kallu Mikkola ja Lasse Palvio. N voitti, mutta TaPS:in joukkue sijoittui toiseksi, vaikka Mikkolan ohjaama vene protestoitin ulos yhdestä lähdöstä.

TaPS:in omia juniorikilpailuja järjestettiin

viisi kappaletta ja jälleen voittaja oli Rauno Hermiö.

Vuonna 1953 TaPS:in juniorikilpailut voitti Tauno Hermiö ja toiseksi sijoittui Esa Rannikko. N:n juniorijoukkuekilpailuissa TaPS sijoittui jälleen toiseksi kippareina Hermiö ja Palvio. Hermiön veljeksistä kyseessä lienee Tane, joka keräsi seuran junioreista toiseksi eniten kilpapurjehdusmerkkipisteitä eli 25. Simo Särkkä sai kokoon 26 pistettä.

JUPINAA JUNIORITYÖSTÄ 1950-LUVULLA

Junioritoiminnan aktivointi ja kehittäminen

Näsijolla oli 1950-luvun kuumin kilpaluokka, jolla ajettiin sekä seniори- että juniorikisat. Kuva on vuodelta 1955 TaPS:in 10-vuotisjuhla-kisoista. Veneet purjehtivat nykyisin täytetyssä Soukkalahdessa.

on ollut kiivaan keskustelun kohteena lähes aina. Ensimmäisen aloitteen seuran hallitukselle junioritoiminnan vilkastuttamiseksi teki juniorien esimies Åke Thuren vuonna 1954 muutettuaan Vaasaan.

Thuren esitti kirjeessään, että purjehduskauden alkaessa valittaisiin kaksi tai useampia veneitä, joita määräpäivinä käytettäisiin juniorien koulutukseen veneiden omistajien tai muiden seniorijäsenten opastuksella.

“Teoreettisen puolen ja erilaisten merimiestöiden” opettamista varten Thuren ehdotti myös määrättäväksi kaksi tai useampia seniörijäseniä, jotka vuorollaan pitäisivät oppitunteja junioreille. Lisäksi Thuren ehdotti, että

sääntö, joka kieltää juniorijäseniä saapumasta pursiseuran alueelle kello 23:n jälkeen, poistettaisiin, ja varttuneille juniorijäsenille myönnettäisiin seuran lipun käyttöoikeus. Juniorien alaikärajaksi Thuren ehdotti kymmentä vuotta.

Seuran hallitus kiitti Thurenia ehdotuksista ja totesi, että kirjeen perusteella varsinkin nuorempien juniorien mukaansaamiseen kiinnitetään suurta huomiota.

Vuonna 1954 seurassa oli 72 jäsentä, joista miehiä oli 48, naisia 10 ja junioreja 14. TaPS:n juniorikilpailut ajettiin kahdella Pirkalla ja kahdella N-veneellä.

Juniorimaljan sai jälleen haltuunsa Tauno Hermiö.

Seuraavana vuonna ajettiin jälleen TaPS:in juniorikilpailuja viitenä torstaina N-veneillä. Hermiön Tanella oli Juniorimalja katkolla, mutta radalle oli ilmaantunut uusi kova junnu, Pekka Simola, joka ankan kilpailun jälkeen sai Juniorimaljan vuodeksi haltuunsa.

LÄTTÄHATTUJA JUNNUISSA?

Elokuussa 1956 TaPS:in johtokunta joutui visaisen paikan eteen. Juniorijäsenen keskuudessa oli esiintynyt kurittomuutta ja tästä syystä kolme junioria päätettiin ottaa henkilökohtaisesti nuhdeltavaksi.

Ilmeisesti nuhtelu ei auttanut, sillä johto-

Vuonna 1956 Pekka Simola ja Rauno Miettinen testasivat, kuinka Näsijolla käyttäytyy kaatuesaan.

kunta päätti erottaa mainitut kolme junioria lokakuun kokouksessaan. Heidän oli myös vietävä omaisuutensa pois seuran alueella ja luovutettava avaimet. Jos he tämän jälkeen esiintyisivät pursimajalla tai seuran alueella, asia päätettiin antaa viranomaisten hoidettavaksi. Pöytäkirjan lopussa todettiin tylästi, että "eroitettaessa juniorijäsenellä ei ole veto-oikeutta".

Erotettujen joukossa oli pari aktiivista näsijollapurjehtijaa, mutta juniorikilpailujen tuloslistalla oli myös useita uusia nimiä.

Pekka Simola voitti jälleen juniorimaljan. Lisäksi Pekka Simola ja Rauno Miettinen

testasivat, kuinka Näsijolla kaatuu ja käyttäytyy kaatumisen jälkeen. Kokeesta otettiin runsaasti valokuvia, joita on säilynyt lähes kaikkien tuon ajan tapsilaisten albumeissa. Kokeella kumottiin väite, jonka mukaan Näsijollalla voi purjehtia nurin kastelematta jalkojaan.

"Nyt sitten kaatuminen on kokeiltu, eikä sitä tämän jälkeen tarvitse toisten suorittaa", totesi kilpailulautakunnan puheenjohtaja Paavo Lindgren selostuksessaan purjehduskaudesta 1956.

Myös vuonna 1957 Pekka Simola oli TaPS:in juniorikilpailuissa jokseenkin suvereeni. Hän

Optimistijollat toivat vuonna 1966 TaPS:iin kokonaisen uuden purjehtijasukupolven. Kuvassa treenaa Risto Heliö.

voitti kaikki lähdöt ja sai näin kolmannen kiinnityksen Juniorimaljaan. Malja siirtyi Pekan omistukseen ja oli hänen palkintokaa-pissaan noin 35 vuotta, kunnes hän lahjoitti sen uudelleen kiertoon.

Vuonna 1958 tapsilaiset juniorit osallistuivat jälleen N:n järjestämiin kisoihin. Sauli Lahtinen sijoittui neljänneksi avoimessa Molinin malja -kisassa. Sauli Lahtinen voitti myös TaPS:in juniorikilpailusarjan, jossa toi-

seksi sijoittui Pekka Hermiö.

Useiden vuosien ajan hyvin sujunut juniorikilpailutoiminta alkoi osoittaa hiipumisen merkkejä vuonna 1959, kun seuran juniorikilpailuja varten saatiin käyttöön vain kolme Näsijollaa, vaikka "uusia kirkassilmäisiä poikia olisi ollut miehistöksi useampaankin." Sauli Lahtinen oli jälleen seuran menestyksekkäin juniori.

Kun tultiin 1960-luvulle, ryhdyttiin juniori-

kilpailuja järjestämään yhteistyössä Näsijärven Purjehdusseuran kanssa. Vuoden 1960 kirkassilmäisten juniorien joukossa oli muun muassa Ilkka Wiss.

Vaikka TaPS:in oma junioritoiminta oli vaatimatonta, voittivat tapsilaiset esimerkiksi vuonna 1961 kaikki neljä avointa Näsijollien juniorikilpailua. TaPS:in parhaat juniorikkiparit olivat A. Ranta ja R. Järvenpää.

Vähitellen juniorikilpailut N-veneillä lopuivat. Vuonna 1964 ne järjestettiin uudessa vikla-luokassa, jossa ei kuitenkaan ollut mukana tapsilaisia.

OPTIMISTIT TOIVAT UUDEN SUKUPOLVEN

1960-luvun alkupuolisko oli TaPS:in junioritoiminnassa hiljaiseloa. Muutama varttuneempi juniori osallistui N-veneiden juniorikilpailuihin ja haiveneissä oli miehistönä joitakin juniori-ikäisiä, mutta uusia nuoria junioreita seurassa oli niukasti.

Vuosi 1966 toi kuitenkin seuran junioritoimintaan ennennäkemätöntä vipinää. Amerikasta oli Suomeen levinnyt uusi vene-luokka, laatikkomainen alkeisvene optimistijolla, jonka purjehdusominaisuudet eivät olleet parhaat mahdolliset, mutta joka oli helposti rakennettava ja turvallinen jopa alle kymmenvuotiaille lapsille.

TaPS:in Velho -vasamaa purjehtivat vuonna 1968 menestyksekkäästi Harri Nurmio (vas.) ja Hannu Lehtonen.

TaPS:in talkooporukka rakensi neljä optimistijollaa, jotka saatiin seuran juniorien käyttöön kesäksi 1966. Jollat rahoitettiin muun muassa seuran naistoimikunnan ja kommodori Olli Niemen lahjoituksilla. Värikäspurjeiset jollat houkuttelivatkin heti rantaan joukon Armonkallion poikia ja tyttöjä ja Naistenlahdessa alkoi pyöriä kiivas

optimistikisailu joka päivä aamusta iltaan.

Rata laadittiin lahdelle siten, että isojen veneiden poijut olivat käänntömerkkejä ja maali- ja lähtö jossain laiturin kupeessa.

Kaikki neljä optaria olivat jatkuvassa käytössä, mutta kun veneitä oli paljon vähemmän kuin purjehtijoita, kehitettiin vuorottelusysteemi, jonka mukaan joka lähdön kaksi

viimeistä joutui luovuttamaan veneensä jonnossa odottavalle. Järjestelmä kannusti purjehtimaan mahdollisimman hyvin, jotta olisi saanut jatkaa vielä seuraavan kierroksen.

Optariporukassa olivat mukana heti alusta mukana Armonkallion pojista ainakin Risto Heliö, Olli Järvi, Juhani Alvi ja Esa Heinonen. Kauppilan Topin naapurin poika Hannu

TaPS:in toinen vasama Tipi menestyi 1970-luvun alussa Pertti Heikkilän kipparoi- mana. Kuvassa vuodelta 1968 Tipin pinnassa Olli Järvi ja puosuna Risto Heliö.

Lehtonen ja toisen polven tapsilainen Harri Nurmio kaverinsa Hannu Leppäsen kanssa sekä Markku Salonen, Ilkka Koivunen ja Kari Mäkinen kuuluivat myös porukkaan heti alussa.

Jo vuonna 1966 tapsilaiset osallistuivat N:n järjestämiin optarikisoihin. Seuraattelusta

tuotiin voitto kotiin ja regattavoittoja saatiin roppakaupalla.

Vähitellen osa TaPS:in junioreista sai omia optimisteja, joista osa tilattiin Ylä-Rakkolan veneveistämöltä Valkeakoskelta. Veneet olivat kevyitä ja nopeita. Tosin alkuperäisvarusteisiin kuulunut purje oli vain optimistin

purjeen liikkimitoilla kankaasta leikattu suora palanen, jolla venettä ei juuri saanut liikkumaan, mutta Kauppilan Topin tai jonkun oikean purjeneulomon tekemällä purjeella varustettuna Ylä-Rakkolan veneet kulkevat hyvin. Yleensäkin uusi optari uusine purjeineen oli aina jonkin aikaa lyömätön. Ainakin Hannu Lehtonen, Risto Heliö, Ilkka Koivunen, Aki Laakso ja Kari Mäkinen ajoivat omilla veneillään ja varsinkin Heliö ja Laakso keräsivät mahtavat palkintoröykkiöt uusilla veneillään.

VASAMAT ÄLLISTYTTIVÄT VAUHDILLAAN

Vuosi 1968 oli TaPS:in junioritoiminnan toistaiseksi menestyksekkäimpiä. Kesäkuussa järjestettyjen optimiskisojen sarjan 7-11 vuotta voitti Risto Heliö ja sarjan 12-16 vuotta Harri Nurmio.

N-TaPS -seuraottelu optimisteille ajettiin kovan tuulen takia Naistenlahden satamalta. Kilpailun voitti Risto Heliö ja toiseksi tuli Harri Nurmio. TaPS voitti seuraottelun pistein 32-24.

Elokuun alussa alkoi uusi menestysekäs kausi TaPS:in junioripurjehduksessa, kun talvella talkootöinä rakennetut kaksi Vasamaa saatiin purjehduskuntoon. Velhoksi ja Tipiksi nimetyt veneet osallistuivat hyvällä menes-

TaPS:in ensimmäisel-
lä juniorileirillä
vuonna 1969 Pauli
Nurmio (vas.)
perehdytti junioreita
kilpurjehduksen
jaloon taitoon.

tyksellä pariin kisaan ennen varsinaista koitosta eli Tampereella järjestettyjä SM-kisoja.

SM-kisoihin oli ilmoittautunut 18 vasamaa eri puolilta Suomea. TaPS:in Velhon kippariksi valittiin Harri Nurmio ja puosuksi Hannu Lehtonen sekä Tipin kippariksi Olli Järvi ja puosuksi Risto Heliö. Tapsilaiset eivät uskoneet pärjäävänsä jo vasama-luokassa menestystä hankkineille Bjurströmin veljek-sille ja kokeneille helsinkiläisille, mutta jo

ensimmäisessä lähdössä Velho sijoittui kolmanneksi ja Tipi yhdeksänneksi.

Loppukisat menivät yhtä hyvin ja lopullisissa tuloksissa Velho sijoittui toiseksi ja Tipi yhdeksänneksi. Tuskin kukaan osasi odottaa mitalisijoitusta tapsilaisilta, jotka eivät olleet ennen ajaneet vasamilla ja saivat veneet purjehduskuntoon juuri ja juuri ennen kisoja.

Vasama-luokka eli Tampereella aktiivisena muutaman vuoden ja tapsilaisten menestys oli koko ajan hyvä. Heikkilän Pete ajoi

Tipillä TaPS:ille toisen hopean jälleen vuonna 1970 Tampereella järjestetyissä vasamien SM-kisoissa. Risto Heliö sijoittui Velholla viidenneksi.

Junioritoiminta ei silti ollut vain purjehdusta. Seuramajalla oleskeltiin huonolla ke-lillä ja myöhään syksyllä, kun ei voitu purjeh-tia.

Aika kului pingistä ja korttia pelatessa, mikä myös ärsytti joitakin seniorijäseniä. Esimerkiksi kerran juniorien pelikortit naulattiin kuuden tuuman naulalla seinään seuramajan iltaelämän rauhoittamiseksi.

JUNIORILEIRI KAUDEN PÄÄTAPAHTUMA

Vuonna 1969 TaPS järjesti ensimmäisen juniorileirin Taulaniemessä. Optimisti- ja vasamatouhussa jo mukana olleiden lisäksi paikalla oli nuorempaa polvea kuten Jukka Suonpää, Kari Ania, Jari Simola ja Pekka Saarinen.

Leirillä ajettiin kilpaa optareilla, vasamilla ja kaiken huipentumana haiveneillä. Lisäksi varttuneet kilpurjehtijat opastivat junioreita purjehduksen jalossa taidossa. Nurmion Pate piti nuorisolle kilpurjehdustaktiikasta lu-ennon, jota esimerkiksi Järven Olli muisteli vielä 15 vuoden kuluttua parhaana koskaan

Vuoden 1979 optimistien piirinmestaruuskilpailussa TaPS:ia edusti muiden muassa Tommi Lehtinen veneellä L 7960.

Optarien piirinmestaruuskisat järjestettiin vuonna 1981 Vammalassa. Joukkueessa purjehtivat Kaj Panttila (vas.), Olli Rajala, Hanne Salmi, Jari Hämäläinen ja Sam Viitaniemi (istumassa). Huoltojoukkoina olivat mukana Erkki Salmi (takana vas.), Reijo Panttila ja Esko Erenius.

saamaan oppina tässä vaikeassa asiassa.

ENNÄTYSLEIRILLÄ 45 JUNIORIA

Juniorileiri oli suuri menestys ja siitä tuli-kin jokavuotinen kauden junioritoiminnan kohokohta. Joka vuosi leirillä nähtiin uusia kasvoja, joista osa jäi enemmän tai vähem-

män pysyvästi harrastamaan purjehdusta.

1970-luvulla juniorileireillä oli yleensä 20-30 junioria, kunnes vuonna 1977 saavutettiin kaikkien aikojen osallistumisennätys, 45 leiriläistä.

- Junioreita kuskattiin saunalle ainakin Himangalla. Sosiaalinen elämä oli vilkasta – olihan paikalla 5 - 17 -vuotiaita lapsia ja

nuoria. Kisoja järjestettiin, mutta olennaise-na osana leiriin kuuluivat myös yöjuoksut, kortinpeluut ja Taulaniemen kioskillä käynnit. Optareita leirillä oli kymmenkunta, muistelee tuon ajan juniori Erika Panttila kaikkien aikojen suurinta juniorileiriä.

- 1970 -luvun lopulla junioritoiminta oli vilkasta. Aktiiviset vanhemmat veivät au-

Vuonna 1990 TaPS:illa rakennettiin jälleen optimistijollia. Talkoissa Raimo Mäkelä (vas.), Tuomas Ikonen isänsä kanssa ja Kai Kauppi.

toilla optareita Visuveteen, josta ne sitten pitkän reissun aikana noudettiin Karhusaareen. Karhusaaressa järjestettiin kilpailuja ja tekivät aikuisetkin huvipurjehduksia. Tarjanteen aallot tulivat tutuiksi ainakin Salmen Juhalle, Hämmäläisen Jarille ja Panttilan Kaitsulle, jotka purjehtivat Karkausniemestä Ruovedelle. Mitähän mahtoivat Jari ja Juha miettiä silloin, kun optarit olivat köli ylöspäin ja masto alaspäin ja Kaitsu vain jatkoi tyytyväisenä etumatkaansa. Onneksi tilanteesta selvittiin saattoveneiden avustuksella.

- 1970-80 -luvun taitteessa maanantaiset junioreilla olivat toiminnan runkona. Talvisin pelattiin pingistä ja opeteltiin teoriaa. Kesämaanantait harjoiteltiin vesillä, tiistaisin kilpailtiin ja leiri oli vuoden kohokohta.

- Vuoden 1980 SVUL:n suurjuhla oli Tampereella. Kesäkuun sunnuntaina seuran junioreiden piti lähteä suurmarssiin ja juhlaan Ratinan stadionille. Todella helteisenä ja tuulettomana päivänä joukko seuran junioreita oli odottamassa aamulla seuramajalla marssiin lähtöä. Vetterannan Leena tuli seuralle

ja sanoi, etteivät meidän seuran juniorit lähde stadionille pyörtyilemään kovassa helteessä, Erika muistelee.

Niinpä omatoimiset 12-13 -vuotiaat pikkupurjehtijat päättivät lähteä vesille. Optareilla juniorit lähtivät Rauhaniemeen uimaan.

- Kävimme piknikillä Koukkukarilla ja optarit kolisivat siellä toisiaan vasten. Iltapäivällä suuntasimme kohti N:ää. Jänissaaressa ännäläiset kysyivät tietysti, onko junnuilla lupaa tulla näin kauas ilman aikuisia.

- Junioreina tietysti näyteltiin viatonta ja

varmaan valehdeltiin, että lupakin on. No, sieltähän junnut lähetettiin kiireesti TaPS:ille ja illansuussa seuralle saavuttaessa oli vastassa erittäin vihainen joukko aikuisia. Mutta meillä junnuilla oli varsin ihana sunnuntaipäivä, Erika kertoo.

Vuoden 1981 aikana TaPS:illa rakennettiin neljä uutta optaria. Talven aikana Hämääläisen Jari, Panttilan Kaitsu, Hermiön Outi ja Virtasen Matti saivat uudet jollat. Samana vuonna purjehdittiin myös juniorien H-veneiden PM-karsinta Näsijärvellä. TaPS:ia edustivat Uudentalon Uwe sekä Lehtisen Jannu ja Tommi.

Vuosina 1982 ja 1983 TaPS:in E-jollistit Olli Rajala, Juha Salmi ja Sam Viitaniemi aloittelivat E-jollauraansa. Harjoittelun tulokset näkyivätkin sitten vuoden 1984 tuloksissa, jolloin pojat kiersivät ranking-kilpailuissa ainakin Lahdessa, Espoossa ja Helsingissä. Muutenkin vuosi 1984 oli aktiivinen kilpailuvuosi. Esimerkiksi Lehtisen Tomppa edusti seuraamme windmillien luokkamestaruuskilpailuissa Panttilan Kaitsun kanssa.

- Oli muistaakseni lauantain ensimmäinen lähtö ja olimme sijoittuneet hyvin ensimmäisen kryssin lopulla, kun käännyimme paapuurin halssille. Kun olin itse saanut kaikki ”ortninkiin”, ihmettelin miksi vene kulkee kovin kallellaan. Vilkaisin eteenpäin kohti gastia, mutta selvisi, että ko. henkilö ei enää

Parhaimmillaan TaPS:issa on ollut yhtä aikaa kolme Eurooppa-jollaa. Kuvassa Sam Viitaniemen jolla vuonna 1982.

vaikuttanut kyseisessä veneessä, Tommi Leh-
tinen muistelee.

- Nopea tarkastelu osoitti, että gastini oli
noin 50 metrin päässä veneen vanavedessä ja
otti kiivaasti ”samppia” kohti etäännyvää
venettä. Tilanteesta kumminkin selvittiin ja
jatkoimme kilpailua kahden hengen miehis-
töllä kuten luokkaliitto edellyttää. Tapahtu-
man syytä oli se, että Kaj pujotti jalat ohi
hengausremmin.

Vuonna 1985 seuramme entinen juniori
Tero Lahti alkoi valmentaa junioreita ja
uudet tuulet alkoivat jälleen puhaltaa optari-
luokassakin.

- Kesä 1985 oli TaPS:in junioritoiminnassa
pitkästä aikaa vilkas ja menestyksellinen. Huh-
tikuussa aloitettiin optarikoulu, jossa oli run-
sas osanotto. Mukana oli 32 nuorta ja joka
maanantai saatiin vesille noin 12 optaria.
Juniorileirille Taulasissa osallistui noin 20
henkeä, Tero Lahti muistelee.

- Kesän kilpailuaktiiviteetti ei kuitenkaan
ollut kovin suuri, koska valtaosa junioreista
oli aloittelevia. Optarien seuraattelussa olim-
me kyllä parempia ja pokaali otettiin omaan
kaappiin monen vuoden tauon jälkeen.
TaPS:in joukkue Perttu Mäkelä, Juha Vainio,
Jari Hämäläinen ja Miikka Meklin voittivat
N:n pistein 21-16. Perttu, Juha ja Jari olivat
myös Tampereen avoimien optarikisojen
yhteistulosten kolme parasta.

- Samana vuonna E-jollistit Juha Salmi, Olli
Rajala ja Sam Viitaniemi edustivat seuraam-
me E-jollien SM-kilpailuissa, jotka pidettiin
Tampereella.

Juniorileiri järjestettiin vuonna 1987 yh-
dessä seurakunnan kanssa Paarlahaudessa.

- Olin lupautunut leirille ohjaajaksi yhdes-
sä Hämäläisen Jarin kanssa. Ajoimme
windmillillä täysin tuulettomassa säässä
Paarlahteen, ja matka kesti noin kymmenen
tuntia. Ennekuin pääsimme perille sää muutu-
i täysin Aunessillan kohdalla. Valtavassa
myrskyssä onnistuimme kuitenkin jotenkun-
ten pääsemään perille. Onneksi Kaupin Kaitsu
oli lämmittänyt saunan valmiiksi. Osanotta-
jia leirillä oli todella paljon, yhteensä 93
henkeä, Erika Panttila kertoo.

Talvella 1990 seurallamme rakennettiin
taas neljä optimistijollaa. Kaupin Petra,
Punkan Sami ja Ikonen Tuomas saivat uudet
jollat. Myös Mäkelän Raimo rakensi yhden
jollan. Juniorileiri pidettiin pitkästä aikaa
tutussa Taulaniemen tukikohdassa ja sille
osallistui 15 junioria.

1990-luvulla junioritoiminta on vakiintu-
nut melko vilkkaaksi.

Tapsin juniorit ovat purjehtineet omalla
porukalla kaupungin palkkaaman purjehduk-
senohjaajan johdolla, mutta kilpailuaktiivi-
suus ei ole ollut sitä, mitä se parhaimmillaan
voisi olla.

Kilpailutoiminta osoitti kuitenkin elpymi-
sen merkkejä vuonna 1994, kun seuralle
hankittiin yksi uusi kilpaoptimistijolla ja kaksi
käytettyä E-jollaa. Lisäksi seuralle on hankit-
tu toinen 380-jolla.

Juniorileiriä on kehitetty ja nykyisin se
pidetään keskellä viikkoa. Osanottajia on
leirillä ollut viime vuosina 20-30. Meeri
Saarinen ja Tuomas Ikonen ovat osallistu-
neet ohjaajina myös Purjehtijaliiton järjestä-
mille juniorileireille.

VENELUOKKIEN MONINAISUUS HARMINA

Vasama oli aikanaan erinomainen veneluokka
noin 15-vuotiaille purjehtijoille, mutta ai-
kuisen kokoon kasvaneille junioreille vene
oli liian pieni.

Optarissa ja vasamassa oppinsa saaneet
juniorit siirtyivätkin 1970-luvun alussa mui-
hin kevytveneluokkiin, mutta ongelmaksi
koitui se, että veneluokkia oli liian monta.

Vikla oli ollut aktiivinen luokka Tampe-
reella jo vuosia ja osa junioreista siirtyi viklaan.
Tapsilaisista Olli Järvi hankki viklan ja ajoi
sillä kilpaa siskonsa Hilkan kanssa.

1970-luvun alussa windmill oli kovassa
nousussa koko Suomessa, koska se oli viklaa
helpompi rakentaa itse ja halvempi. Tapsi-
laista Harri Nurmio ja Pertti Saarinen hank-

kivat windmillit. Harri Nurmio osallistui Haamallaan Pekka Saarinen miehistönä vuonna 1971 Tampereella järjestettyihin windmillien SM-kisoihin. Tuulet olivat kuitenkin kovat eikä kisojen ehkä nuorimpien osanottajien paino riittänyt. Sijoitus oli kuitenkin kohtalainen 16:s kaikkiaan 34 veneen joukossa.

Vuonna 1972 Tampereelle tuli jälleen uusi veneluokka ok-jolla, joka sai suuren suosion. N:ään tuli useita ok-jollia ja Tampereelle perustettuun kolmanteen pурсiseuraan Vene-71:een myös muutamia, joiden joukossa olivat TaPS:ista siirtyneet Risto Heliö ja Kari Ania. Harri Nurmio hankki myös ok-jollan TaPS:iin, mutta siirtyi Vene-71:een vuonna 1974. TaPS:in kevytvenepurjehdus oli kiihtymässä veneiden säilytystilojen ja kevytvenepurjehtijoiden puutteeseen.

1970-luvun puoliväli oli kevytvenepurjehduksen kannalta ongelmallista aikaa koko Tampereella. Purjehtijoita oli edelleen suhteellisen paljon, mutta veneluokkia liikaa niin, ettei missään luokassa syntynyt kunnon kisoja. Lähtöjä järjestettiin vasamille, windmilleille, ok-jollille, vikloille ja finn-jollille.

Jokaisessa luokassa oli muutama vene, mutta pikkuhiljaa kevytvenelähtöjen järjestäminen lopetettiin, koska tosissaan purjehtivat kiersivät ranking-kilpailuissa ympäri Suomea eivätkä viitsineet enää osallistua kyläkisoihin.

Seurassamme on vuosien varrella ollut muutamia windmillejä. Kuvassa Tommi Lehtisen Bar-Baari vuonna 1984.

380 on Suomen purjehtijaliiton lanseeraama uusi kahden hengen juniorivene. TaPS omistaa kaksi tällaista venettä. Kuvassa purjehtivat Kaj Panttila (pinnassa) ja Matti Paavilainen.

Näin hävisi myös junioreilta tärkeä mahdollisuus harjoitella kilpapurjehdusta muilla kevytveneillä kuin optimisteilla.

TaPS:in juniorit pestautuivatkin miehistöksi hai- ja H-veneisiin. Esimerkiksi etevä optaripurjehtija Harri Tallqvist oli puosuna ainakin Vainion Sutilla ja Lehtisen pojat isänsä H-veneessä.

E-JOLLASTA LAJIN PELASTAJA?

1970-luvun puolivälin jälkeen Tampereelle levisi kuitenkin uusi lupaava yhden hengen veneluokka, Eurooppa- eli E-jolla, jolle saatiin järjestetyksi juniorikilpailuja myös Tampereella.

TaPS:in ensimmäisen E-jollan hankki Riku Viljanen vuonna 1977. Hän menestyi heti kohtalaisen hyvin tässä luokassa.

Riku oli kuitenkin pari vuotta TaPS:in ainoa eurooppajollailija ja tunsikin ilmeisesti olonsa orvoksi. Niinpä hän 1979 siirtyi N:ään ja jatkoi siellä menestyksellisesti E-jollapurjehdusta.

Myöhemmin Riku on purjehtinut 470- ja H-vene -luokissa Suomen huipputasolla yhdessä Kari-Pekka Tarkon kanssa.

Vuodeksi 1982 TaPS:iin saatiin jälleen kaksi Eurooppa-jollaa, kun Juha Salmi ja Sam Viitaniemi hankkivat sellaiset. Samaan aikaan E-jollaharrastus N:ssä oli jo hiipumassa,

mutta vielä 1983 saatiin kisoja aikaan, kun Olli Rajala hankki TaPS:iin kolmannen E-jollan.

Vasta vuonna 1988 E-jollaluokka elpyi sen verran, että mukana oli neljä venettä. TaPS:ia edusti E-jollissa Perttu Mäkelä.

1990-luvulle tultaessa Suomen Purjehtijaliitto yritti elvyttää koko maan junioripurjehdusta lanseeraamalla uuden kahden hengen virallisen junioriveneen, 380:n. TaPS:ikin osti junioreilleen tällaisen veneen, mutta koska niitä ei saatu Tampereelle riittävästi, on kilpailutoiminta 380:llä jäänyt vähiin.

NAISET KAIKEN TAKANA

Vanhan sanonnan mukaan menestyvän miehen takana on aina nainen. Tämä pitää paikkansa myös menestyvästä pursiseurasta puhuttaessa. TaPS:n toiminnan olennainen osa on aina ollut naistoimikunta, joka on huolehtinut perinteisistä ”naisten töistä”, eli tarjoilun järjestämisestä kilpailujen jälkeen, lipunnostoissa ja -laskuissa sekä yleensäkin kaikissa seuran järjestämissä tilaisuuksissa.

Seuran naistoimikunta perustettiin syksyllä 1949 Olga Stafin ajatuksesta. Alkuvuosina toimikunnassa oli mukana vain muutama rouva, jotka kokoontuivat vuorotellen kunkin kotona. Naistoimikunnan keskeinen teh-

tävä oli kerätä rahaa seuran toimintaa varten.

1950-luvun alussa N:n tuleva kommodori Lasse Syren totesikin, että köyhä TaPS oli yhdessä suhteessa N:ää rikkaampi, sillä oli naistoimikunta.

- Kokouksissa tehtiin käsitöitä, suunniteltiin arpajaisia, myyjäisiä, erilaisia juhlia ja yhteisiä retkiä. Kahvinkeitto kilpailuiltoina hoidettiin, mutta se saattoi olla yhden naisen harteilla koko kesän, varsinkin jos hän oli saanut Naisten maljan edellisenä syksynä, muisteli Leena Vettenranta naistoimikunnan alkuaikojen toimintaa TaPS:in täydyessä 35 vuotta vuonna 1980.

Kahvinkeitto vanhan majan aikoina ei ollut yksinkertaista, sillä vesijohdon puutteessa naisten oli tuotava kahvivesi mukanaan. Viemärinä toimi keittiön ikkuna.

Kahvi, pulla ja limppari tekivät kuitenkin hyvin kauppansa ja naistoimikunta pystyi merkittävästi tukemaan seuran toimintaa. Esimerkiksi 1960-luvulla seuralle hankittujen ensimmäisten optimistijollien rahoituksesta suuri osa saatiin lahjoituksena naistoimikunnalta.

Ei ihme, että naiset olivatkin innolla mukana uuden majan rakentamisen rahoittamisessa. Naistoimikunta otti tavoitteekseen kunnollisen keittiön rakentamisen hinnalla millä hyvänsä.

- Jokainen mietti keinoja, millä tehtäisiin rahaa. Kokoonnuimme joka toinen viikko ja

aina oli jokin uusi idea. Lopulta sitten aloimme toteuttaa hyviä ajatuksia, ja niin ahkerat kädet kutoivat, virkkasivat ja neuloivat. Myytiin teatterilippuja, kerättiin pulloja ja paperia, kaupattiin arpoja, järjestettiin myyjäisiä, juhlia, kirpputoreja jne. ”Sinappitehtaasta” lähti maailmalle yli 1000 purkkia ”Emännän piukeeta”, Leena Vettenranta muisteli.

Uuden majan aikana naiset ovat edelleen hoitaneet kilpailijoiden kahvittamista sekä lipunnoston ja -laskun tarjoiluja kiitettävällä tavalla. 1990-luvun toiminnassa on ollut mukana lukuisa joukko naisia, joista erityisen aktiivisia ovat olleet muiden muassa Marjo Sullanmaa, Ritva Lehtinen, Sylva Tani ja Anneli Lappalainen.

Purjehtijat ovat suhtautuneet näihin palveluihin itsestäänselvytytenä, josta ei ole osattu aina olla kiitollisia työhön tuhansia työtunteja käyttäneille naisille. Vasta sitten on koko asia huomattu, jos jostain syystä kahvia ja makkaraa ei ole ollutkaan tarjolla kisojen jälkeen.

Jotta naiset saisivat edes jonkinlaisen kiihtöksen työstään, perustettiin vuonna 1954 kiertopalkinto ”Naisten malja”, joka annetaan kauden aikana ansiokkaasti toimineelle naiselle. Ensimmäisen kiinnityksen maljaan sai aikoinaan Sirkka-Liisa Viljamaa, ja sen jälkeen malja on ollut kymmenillä seuran naisilla.

Seuran juhlien mahtava tarjoilu on aina ollut naistoimikunnan vastuulla. Kuvassa 1960-luvun alusta Lempi Niemi (vas.), Aino Mikkola, Ingeborg Viljamaa, Elli Hermiö, Ulla Hurme ja Sinikka Hermiö.

NAISET JA KILPAPURJEHDUS

Kilpapurjehdus on ollut TaPS:issa pääasiasa miesten puuhaa. Tosin jo 1950-luvulla naisia oli jonkin verran mukana.

1950-luvun alussa TaPS asetti purjehtijoiden tavoiteltavaksi kilpapurjehdusmerkit, joihin kerättiin pisteitä sekä kilpa- että matkapurjehduksesta. Vuoden 1953 pisteluette-

lossa on mukana myös kolme naista: Lea Naarvala, Inge Viljamaa ja Sirkka-Liisa Viljamaa.

1950-luvulla naiset olivat aktiivisia myös kilpailujen järjestäjinä yksinkertaisesti siitä syystä, että jokseenkin kaikki seuran miespuoliset jäsenet olivat mukana purjehduskilpailuissa.

Myöhemmin miehiä on riittänyt myös

kisajärjestäjiksi, mutta naiset ovat edelleen olleet mukana järjestelytehtävissä, erityisesti kilpailusihteereinä.

Veneenomistajina naisia on TaPS:issa ollut erittäin vähän. Ensimmäinen itselleen veneen ostanut nainen lienee ollut Marja Kuukula, joka 1980-luvun jälkipuoliskolla hankki itselleen Tema 6 -luokan Wanhanrouvan.

- Matkalla käy kova pälätys. Onko nyt

Gunvor Bjurström ja Lasse Syren Näsijärven Purjehdusseurasta lahjoittivat seurallemme komean pokaalin, kun TaPS täytti 15 vuotta. Lahjan otti vastaan kommodori Pekka Hurme.

varmasti kaikki mukana: kynsilakka, papiljotit, ryppyvoide? Salaatti? Kossu? Puosu tarkistaa. Lista täsmää. Wanharouva ei ole mikään raaseri. Se keikuttelee hiljakseen kohti purjeen takana ”siintävää satusaarta”, kuvaa Kuukkula naisellista purjehdusta vuoden 1992 vuosikirjassa.

Ensimmäinen kilpaveneen hankkinut nainen oli Kristiina Tähtinen, joka hankki Reyes

-hain kesäksi 1994.

Ehkä naiset ovat vähitellen tulossa myös kilparadoille, missä tilaa riittää, kun miesten innostus kilpailuun on vähentynyt.

Naisten aktiivinen osallistuminen kilpapurjehdukseen olisi luonnollista, koska tytöt ovat olleet mukana junioritoiminnassa jo 1960-luvulta saakka. Sekä optarien että muiden junioriveneiden pinnassa ja puosuna on

ollut tyttöjä, mutta jostain syystä heitä ei TaPS:issa ole juuri jäänyt radoille. Lieneekö syynä se, että miehet ovat suhtautuneet alentuvasti purjehtiviin naisiin, kuten nimimerkki ”nimetön tyttö” kirjoitti vuoden 1982 vuosikirjassa:

- Kun me pikkutyötöt kasvamme yhtä isoiksi ja riskeiksi kuin äitimmekin ovat nyt, ei meidän järkeämme aliarvioida eikä kirotta

Naisissa ei ole monta veneenomistajaa. Marja Kuukkula oli heistä tiettävästi ensimmäinen, jos tyttöjen optimistijollia ei lasketa mukaan. (Kuva viereisellä sivulla.)

TaPS:in naistoimikunta vieraili aikanaan kerran kesässä kommodori Olli Niemen huvilalla Kotkanniemessä. Kuva on 1960-luvun lopulta.

pärryitetä taidoillemme. Sillä eihän kaikkien tarvitse jatkaa tuota "tyttö (nainen) ei osaa seilata" -perinnettä. Tytöt näyttävät, että pidemmälle pääsee järjellä ja oveluudella kuin raa'alla voimalla.

Perinteisesti naiset ovat osallistuneet TaPS:issa Naisten tuoppi -kilpailuun, jossa he ovat keskenään kilpailleet haiveneillä ja vii-

me vuosina LYS-veneillä. Myös Perhepurjehdus LYS-kilpailu on ollut kilpailuohjelmassa toistakymmentä vuotta.

Naisilla olisi kuitenkin tasavertaiset mahdollisuudet kilpailla miesten kanssa myös avoimissa kilpailuissa ja elvyttää näin koko lajia. Purjehdusurheilun kannalta olisi toivottavaa, että "nimetön pikkutyttö" ja muut

naiset lähtisivät rohkeasti mukaan, vaikka kilpapurjehduksen aloittaminen ei ole aivan helppoa, oli sukupuoli mies tai nainen.

TIINA HÄMÄLÄINEN
TOMMI LEHTINEN
HARRI NURMIO
ERIKA PANTTILA

15 valörin vene Anita on G.L. Stenbäckin suunnittelema hain edeltäjä.

Tarinoiden TaPS

Näsijärven Purjehdusseura on ollut tampere-laisseuroista kilpapurjehduksessa yleensä niskan päällä, mutta on TaPS:kin jossain asiassa perinteisesti pärjännyt: TaPS:issa on parhaat jutut. Seuran jäsenistö on aina vilissyt persoonia, joista syntyy tarinoita, ja seuran pursimajan kaiteeseen nojailevat kesäiltaisinentiset ja nykyiset purjehtijat, jotka osaavat jutunkertomisen herkullisen taidon.

Useimmat näistä tarinoista ovat parhaimmillaan juuri kerrottuina. Pekka Simolan, Pauli Nurmion, Reijo Panttilan, Antero Riekon, Risto Heliön ja monien muiden nykyisten tai jo edesmenneiden kertojen esitykset eivät ole koskaan rakentuneet pelkästään tekstisisällöstä. Ne ovat täydellisiä vain, kun yleisö saa nauttia myös äänenpainoista, puheen rytmityksestä sekä esiintyjän ja kuulijakunnan asiaankuuluvista hohotuksista.

Monille hyvillä jutuille luonteenomaista on myös se, että ne vieroksuvat painomustetta. Niin urheiluseura kuin TaPS onkin, kohoavallankin vanhimmista perinnekertomuksista

aikamoinen alkoholin höyry.

Se on kiertämätön totuus, jolla on kuitenkin selityksensä. TaPS:in perustajat ja alkuaikojen purjehtijat olivat kovat sodat käyneitä miehiä, joilla usein oli jermujen tavat. Nuorempi purjehtijapolvi puolestaan otti mallinsa näistä ronskeista miehistä, eikä nuorisokaan aina kuivin suin seuran varhaisvuosina purjehtinut. Ajan tapa liitti purjehduksen ja jonkinasteisen punssinoton toisiinsa.

TaPS:in historiasta löytyy tietysti kosolti myös toisenlaisia juttuja – tarinoita kepposista, sattumuksista, tokaisuista ja värikkäistä tyypeistä. Jutut rakentavat ajankuvaa Tampereesta, Näsijärvestä ja pурсiseurasta vuosikymmenten varrella.

KUIN OLISI LEIJUNUT

TaPS:in alkuaikojen retket olivat nykyisiin nähden vielä suurta seikkailua. Reitti Tampereelta Virroille oli pohjoispäästään vielä

aika erämainen ja veneiden varusteet puutteellisia. Jos kartoja saatiin, ne olivat peräisin tsaarinvallan ajoilta.

Eväspuolikin saattoi olla vähän niin ja näin. Uistin seurasi venettä ihan tositarkoituksella. Tuon ajan veneilijät ovat myös kertoneet, miten linnunpesistä haettiin muniapahimpaan nälkään.

Taloista ostettiin leipää ja maitoa, jos rahaa oli. Aina ei ollut – kuten esimerkiksi purjevene Miran miehistöllä vuonna 1947. Sen rahavarat koostuivat vain kanavamaksusta, joka siihen aikaan perittiin Muroleessa.

Mira seilasi Ruoveden Karkausniemeen asti ja asettui ankkuriin niemen eteläpuolelle paikkaan, mistä näki hyvin Kivistön talon laivalaiturille. Yhden miehistön jäsenen piti tulla laivalla perässä ja tuoda evästä Miraan, jonka muonavaroiissa oli ainoastaan perunoita, jauhoja ja muutama leivänkannikka.

Kun viikko oli kulunut eikä ruoantuojaa vain näkynyt, purjehtijoiden oli pakko lähteä paluumatkalle. Se sisälsi tuon ajan tavan-

Lättähatut Matti Pihlajaniemi (vas.), Mauri Pihlajaniemi, Antero Rieko ja Erkki Siljamäki haaveilevat omasta veneestä Särkänniemessä haivene Ramonan vieressä noin vuonna 1957. Muutaman vuoden kuluttua Mauri ja Antero ostivatkin kimpassa Tiikerihain.

omaiset vaikeudet. Vanha vene oli huono purjehtimaan, purjeet repeilivät ja eväät oli nakerrettu loppuun jo kaukana kotoa.

Viimein oltiin toki Tampereella. Mira kiinnittyi rantaan aamuyöllä ja purjehtijat lähtivät loppuun uupuneina ja nälkiintyneinä taapertamaan kohti kotia.

”Omituinen tunne; ihan kuin olisi leijunut”, kuvaili Pauli Nurmio myöhemmin tun-

tojaan kotimatkasta rannasta Petsamoon.

VEIN HENKILÖKOHTAISESTI

Ankkuriin ja ankkurointiin liittyviä tarinoita on lukemattomat määrät. Ankkureita on heitetty purjeen läpi, ilman köyttä, liian aikaisin ja vaikka kuinka.

Joskus 70-luvun alkupuolella haivene Kaptahin ankkuri jäi pohjaan Aitolahden perukoilla Kilunpohjassa. Se ei lähtenyt irti, vaikka mitä temppejuja tehtiin.

Ei auttanut muu kuin hankkia sukeltaja. Nuori urheilusukeltaja otti pelastusretkelle mukaan myös morsiamensa. Sammakkomies pukeutui vetimiinsä, pulahti veteen – ja löysi ankkurin heti ensimmäisellä yrityksellä. Hän

kohotti ankkurin ylös ja vilkaisi morsianta, joka palkitsi sankarin säihkyvällä katseella ja leveällä hymyllä.

Ne kyllä sammuiivat kohta, kun vene lähti lipumaan aaltojen mukana. Urho oli löytänyt sen ankkurin, jolla Kaptah oli juuri ankkuroitu...

Ankkurointiaihepiirin mehukkain sanonta on kirjattu muistiin Pekka Simolalta.

Muiden tapsilaisten lailla Pekka vieraili utterasti Runsaan juhannustansseissa Vahantalahdella 50-luvulla. Kerran kun Pekka taas purjehti juhille ja potkaisi haiveneensä Lumikin ankkurin keulalta vesiin, hän pulahutti itse mukana.

”Vein henkilökohtaisesti”, Pekka totesi pintaan noustuaan.

PERUUTAN PUHEENI

Ennen kuin TaPS hankki tukikohdan Taulaniemen Mustastalahdesta, seuran veneet tekivät viikonloppuretkiä Taulasalon saarella olevaan lahteen, joka sai Nurmion Paten kalliioon maalaaman kuvan mukaan nimekseen Kipparinlahti. Tuo lahti on nyt Vene-71:n retkitukikohtana.

Vielä aikaisempina aikoina, aivan TaPS:in historian alussa, seuralaisten retkikohde oli usein Hornun saari Taulasalon selänpuolella. Näsiäjollat, lightningit ja seuran kirjava

Aika velikultia.
Seppo Hakkari (vas.)
ja Pauli Vettenranta
Korpisaaren kalliolla
50-luvun puolivälissä.

kölivenekalusto kiinnittyivät saaren rantaan ja monet pystyttivät teltan yöpymistä varten.

Iltaohjelmaan kuului nuotion katselua, makkaranpaistoa, yhteis- ja yksityislaulua – sekä tietenkin loivaa kupinottoa.

Näiltä retkiltä on jäänyt elämään esimerkiksi Heiniön Yrjön tokaisu. Hän väentäytyi eräänä pyhäamuna ylös teltastaan, oikaisi ruotonsa, ja kuulutti:

”Hyvää huomenta Tampereen Pursiseura. Peruutan kaikki eilisillaiset puheeni.”

SEURATKAA, SANOI OLLI

Vaikka talvi esti veneilyn eikä TaPS:in alkuaikojen kevytrakenteisella majalla voitu järjestää pakkasella toimintaa, touhua tapsilaisilla riitti. Lenkkeiltiin ja saunottiin porukalla, järjestettiin koulutustapahtumia itse tai yhdessä N:n kanssa, juhliittiin.

Talvikauden kohokohtiin kuului melkein heti seuran historian alusta tapsilaisten yhteinen pilkkiretki. Niitä tehtiin Näsijärvelle, joskus peräti merelle asti.

Aivan ensimmäinen talvalkareissu suunnautui Tarjannevedelle 50-luvun alkupuolella. Tapsilaisilla oli jo sen verran henkilöautoja, että koko poppoo saatiin viedyksi niillä Syvinkisalvelle.

Retkellä oli mukana myös Olavi Niemi, josta sittemmin tuli TaPS:in tähän mennessä

pitkäaikaisin kommodori. Noihin aikoihin Olli oli vasta seuran johtokunnan jäsen, mutta hän oli kuitenkin jo tuolloin se henkilö, joka pani toimeksi kun muut vielä jähkailivat.

Näin kävi Syvingissäkin. Olli tuskastui, kun porukka vain pyöri ja jaaritteli autojen luona. Hän veti sukset jalkaansa ja lähti aukaisemaan latua kohti Siperiansaarta.

”Seuratkaa”, Olli ehti kommentaa – ennen kuin solahti alas perunakuoppaan, jonka lumi oli tehokkaasti naamioinut.

Tarina ei kerro, kuinka moni seurasi.

KAI VIELÄKIN KATEISSA...

Tapsilaisten kesän kohokohta oli jo alkuvuosina ’pitkä reisu’ eli purjehdus Virroille asti.

Siellä seiloreita ei vanhoina aikoina katsottu oikein suopeasti. Purjehdusasuissa ja valkoisissa koppelakeissa komeilevat purjehtijamiehet herättivät suurta närää Virtain nuorissa miehissä, jotka pelkäsivät eksoottisten kuljijoiden nauttivan liian suurta suosiota hameväen keskuudessa.

Monta kertaa purjehtijat joutuivat luikkimaan veneilleen pitkin pusikoita ja siirtämään aluksensa sen verran kauaksi rannasta, että kivet eivät lentäneet kannelle asti.

Erään kerran 50-luvulla tapsilaisveneessä oli vieraana nuorukainen, joka oli ottanut

Perämoottorit olivat 50-luvulla vielä vähissä ja Taulaniemen salmesta hinattiin veneitä selälle pitkinä letkoina. Etualalla Pauli Nurmio.

Tapsilaisveneet Stjärnan (vas.) ja Lumikki Ruoveden kirkkorannassa kesällä 1957. Laiturilla seisoo Risto Viitanen ja Lumikin kajuutan katolla istuu Kalevi Kontio. Lumikin kannella näkyy pyykkikoppa, jossa nukkui Kontioiden pikkuvauva.

mukaansa pistoolin. Kun parikymmentä virtolaispoikaa taas yritti sulkea purjehtijoilta pääsyn rantaan, kaveri ampui parabellumillaan poikki ”ainakin ranteen vahvuisen” männyn. Virtolaiset siitä tietysti säikähtivät hirveästi ja säntäsivät pakoon metsikköön.

”Enkä tiedä ovatko kaikki vielääkään palanneet...”, kuuluu tämän kertomuksen oikeaoppinen lopetus.

”Ei kai vielääkään” tai ”kai vieläkin” päät-

tyy moni muukin juttu – esimerkiksi tarina seuran käytössä olevan höyrylaiva Näsijärvi II:n matkasta Ruovedelle 80-luvulla. Laivan miehistö kytki maasähkön Ruoveden laivarannassa alukseen niin, että koko tienoo pimeni. Rantakahvilan pakastimessa sulivat kahdentuhannen markan jäätelöt, jotka laivamiehet joutuivat lunastamaan.

Paluumatkalla Tampereelle Näsijärvi II:ssa ei syöty kuin jäätelöä, ja ”kai sitä on vieläkin

muutamien tapsilaiden pakastimissa...”

OMITUISTA SOTAHOMMAA

Vähän vastaavanlaisissa sähköttöissä tapsilaiset olivat Aitolahdella jo 50-luvun lopulla. Kolme purjeveneellistä seuran nuorisoa oli matkalla tansseihin Männikköön, kun outo reitti, ukkonen ja kova länsituuli tekivät heille

Pekka Simola ja Olli Niemi musisoivat Taulaniemen Mustanlahden etelärannan kalliolla 50-luvun puolivälissä. Kuva on ensimmäiseltä seurapurjehdukselta lahteen, jonka vastarannalta TaPS hankki sittemmin tukikohdan.

Taulaniemen saunassa hoilottivat vuonna 1959 Pekka Simola (vas.), Ari Utriainen, Pauli Nurmio, Pekka Eerola ja Pasi Mäkinen.

tepposet. Näin vuosikymmeniä myöhemmin purjehtijat ovat toki tunnustaneet, että 'nuohoojalla' eli omatekoisella kiljullakin oli osuutensa asiassa.

Karttaa tuijottaneet kipparit eivät huo-

manneet sähkö- tai puhelinlinjaa, joka oli vedetty yli Laalahden. Jo ensimmäisen hain masto kaatoi linjan. Johdot tipahtivat maissa sähköpaimenen lankojen päälle, ja pelästyneet lehmät loikkivat viereiselle retiisipellolle,

missä ne tekivät suurta tuhoa.

Veneet ankkuroitiin siihen paikkaan ja purjehtijat lähtivät Männikön lavalle.

Kun tanssit oli tanssittu, väki palaili veneille. Rannassa havaittiin, että lehmien ja peltojen

omistaja oli vienyt purjehtijoiden jollan pantiksi.

Hän oli sitonut sen maatalonsa ovenpieleen tiukasti kiinni, mutta marjapensaiden ja puiden suojassa hiipineet sankarit saivat sen pelastetuksi ja pääsivät veneille ja aamuvarhaisella kotimatkalle.

Seuraavana päivänä Näsijärven Purjehdus- seuralla nousi kova haloo. Kiukkuinen maanviljelijä oli soittanut ja haukkunut purjehtijat näiden tihutöiden takia.

Ajan mittaan asia tietenkin kantautui TaPS:illekin ja oikeat syylliset saivat asiaan kuuluvat haukut. Nöyrästi he lähtivät sopimaan asiaa isännän kanssa.

Perillä he koettivat puolustautua, että ”meistä muutama on juuri lähdössä sotaväkeen ja sitä vähän juhliittiin”.

”Älkää yrittäkö. Minä olen ollut oikein sodassakin eikä se tuommoista ollut”, isäntä vastasi tutisevapolisille purjehtijoille. So- puun tämäkin jupakka kumminkin päättyi.

KAUKANA KOTOA

Viime vuosikymmeninä tamperelaiset purjehtijat ovat tulleet Virtain rannoilla niin tavallisiksi vieraisiksi, että he eivät enää saa aikaan ylävesien nuorisossa minkäänlaisia tunteenpurkauksia. Nyt on ehkä pikemmin- kin tamperelaisten vuoro hämmästellä.

”Kyllä me taidetaan olla aika kaukana kotoa”, äimisteli Timo Sullanmaa 80-luvulla Virtain kirkkorannassa heräillessään.

Luukusta rannalle kurkistavan Timon silmiin oli osunut ensimmäisenä neekeripoika, joka leikkasi ruohoa veneen keulan edessä...

Pitkän reissun klassikkosanontoihin kuuluu myös Esko Ereniuksen tokaisu kotisatamassa Virtain-keikan jälkeen. Venettä Naistenlahdessa tyhjentäessään Ere löysi pilssistä kaksi korkkaamatonta valkoviinipulloa.

”Tällä varmaan pääsee Guinnessin ennätysten kirjaan...”, Ere arveli.

PUUTERIA NAAMAAN JA TANSSEIHIN

Enemmän tai vähemmän viattomat kepposet kuuluvat olennaisena osana TaPS:in menneisyyteen. On tungettu kala nukkuvan kaverin housunkauluksesta sisään, on käyty kylpemässä aamuyöllä huviloiden saunoissa kun isäntäväki on jo unten mailla, on uunotettu tulokkaita ottamaan hienot vaatteet mukaan Taulaniemeen ”illallistanssiaisia” varten, on ”lainattu” perunoita rantapelloista.

Perunoita tarvittiin kiljun tekoon. Ruovedellä ja Virroilla ei entisaikaan vielä ollut viinakauppaa, eikä useimmilla purjehtijoilla ollut rahaa ostaa evästä Tampereelta koko

Kun ei ollut nosturia, piti kehittää mastonpystytysratkaisu jotenkin muuten. Haivene Anjuskan katkennut ja korjattu masto nostettiin 50-luvun lopulla paikalleen Kautun maantiesillalta.

Höyrylaiva Pohjola kulki Näsijärveä purjehtijoiden seurana 70-luvun puoliväliin asti. Alohaiveneessä vuonna 1964 Raimo Virtanen (vas.), Jari Simola ja Pauli Mäkelä.

5 mR-vene Carola oli haihin verrattuna tilava, mutta tiivistä siinäkin oli. Iltaa viettämässä 60-luvun alkupuolella Senja Nurmio (vas.), Pirkko Ania, Toivo Kauppila ja Liisa Kauppila.

pitkää retkeä varten.

Taas kerran jossain Toisvedellä TaPS:in retkikunta totesi, että pitäisi tehdä 'nuohoojaa'. Parhaat pojat lähetettiin hankkimaan perunoita. Niitä löytyi isolta pellolta, joka oli hyvinkin kilometrin päässä rannasta.

Pari kaveria sitoi verkkareiden lahkeet alhaalta narulla kiinni ja painui pellonvakoon hakemaan lastia. Vartijaksi tielle jäi yksi purjehtija. Kaverukset olivat sopineet, että vartijan yksi vislaus merkitsee vaaraa ja kaksi sitä, että perunavarkaat voivat nousta perunanvarsien takaa esiin.

Vislaukset menivät tietenkin sekaisin juuri sillä hetkellä, kun tietä pitkin käveli alkuasukasmies koiransa kanssa. Hän ei ollut huomaavinaan poikien touhuja, vaan jäi näiden kanssa jutulle ja lähti seuraksi kävelämään rantaan asti.

Vielä 30 vuotta myöhemmin purjehtijasankarit muistelivat elämänsä tukalinta kävelyretkeä – toista kilometriä raskaan perunalastin vetäessä housuja jalasta ja multaisten perunoiden hiertäessä verkkareissa.

Kun perunat oli saatu veneille, alkoi nuohoojan teko. Käyminen vie tavallisesti viikon verran, mutta nyt aikaa oli vain muutama päivä. Virtain hiekkarannalla oli tiedossa keskiviikkotanssit.

Kiljusatsi pantiin käymään haivene Zady'n kajuuttaan. Pöntön alle viritettiin kaikki seurakunnan tenukeittimet ja priimukset, ja

kilju innostui käymään ”niin että pönikkä oikeen pomppi”. Kajuutassa oli niin kuuma, että ”lakka alkoi sulaa katolta”.

Kaikki meni kuitenkin hyvin aina siihen asti, kunnes tenu alkoi loppua yhdestä keittimestä. Yksi kaveruksista erehtyi täyttämään keitintä liekin palaessa, ja koko keitin possahti. Parta, kulmakarvat ja tukka siinä paloivat täyttäjältä ja kasvojen ihokin sai aikamoisia vaurioita.

Sekään ei estänyt tanssisuunnitelmien toteuttamista. Tarina kertoo, että kilju valmistui, pöhnään tultiin ja koko joukkue pääsi tansseihin. Huono-onninen tenuntäyttäjä maskeerattiin puuterilla ja muilla naisten pakkeleilla niin hyvin, että täydestä hänkin meni kesäillan hämyssä...

SAVELA EI TIENNYT

Ensimmäiset apumoottorit tulivat purjeveneisiin 50-luvun lopulla, ja seuraavalla vuosikymmenellä soutaminen ylös kanavia ja vuolteita alkoi jo jäädä historiaan.

Vielä 70-luvullakin yksi sitkeä purjehti kuitenkin ilman apukonetta. Hän oli Pentti Savela, joka lyhyen purjehdusuransa aikana ehti jäädä legendaksi TaPS:in tarina-aarteistoon.

Savela saattoi odotella päiväkausia virtapaikkojen alapuolella sopivaa tuulta ylösme-

noa varten. Hänen matkavarusteensa koostuivat kahdesta jätessäkestä, joista toinen palveli makuupussina ja toinen vaatevarastona. Mukana hänellä oli myös paljon kirjallisuutta, jota hän tutki tuulia vartoillessaan.

”Ei kiitos – minä nautiskelen purjehduksesta”, Savela useimmiten tokaisi vetoapua tarjonneelle moottoriveneilijälle.

Kun Savela oli jotenkin päässyt keplottelemaan ylös Jämingin vuolteesta ja joku tokaisi hänelle, että eihän siitä pääse, Savelan kerrotaan tuumanneen: ”Ai jaa, minä en tiennyt.”

Ruovedellä Savela kerran ajoi Peppihaiveneensä syväälle laiturin alle.

Riemun aihe saattaa olla vaikka uusi matkaradio. Sellainen ihme tuli veneisiin mukaan 1950-luvulta alkaen. Tässä ihailaan Kalevi Mikkolan radiota.

”Minä en sitten millään tahdo oppia peräyttämään tällä purjeveneellä”, Savela manaili paikalle sattuneille ihmettelijöille.

Savela on TaPS:in historiassa ainoa henkilö, joka on lahjoittanut purjeveeneen seuralle. Tapahtuman kunniaksi hän järjesti seuran edustajille juhlalliset seremoniat, jotka kestivät läpi koko yön.

HUUTO KUULUU JO

Jos nykyajan purjehduskilpailuissa välillä kuuluu aika mekastus, osattiin ennenkin ki-soissa huutaa.

Monetkin entisajan tapsilaiset pärjäisivät huutamisessa oivasti naapuriseuran kilpaveikoille. Kenties kaikkein maineikkain äänenpitäjä oli Rauno Niininen, joka purjehti TaPS:in väreissä 50-luvulta 70-luvun alkuun asti.

Johonkin aikaan seura järjesti Saukonmäen kerhuhuoneessa filmi-iltoja, joissa Pekka Niemi näytti ottamiaan kaitafilmejä.

Eräänä iltana meneillään oli filmi haiveneiden kilpailusta. Kun hait olivat tulossa kääntömerkillä, Niinisen Ransen huusi remakkaan tapaansa: ”Kohta tulee Bella Donna” (eli Ransen oma hai).

Taulaniemen saunalla on pelleilty monenmoista. Joskus 50-luvun lopulla leikittiin lohiveneellä. Rannalla Harri Nurmio (vas.), Ritva, Hannele ja Pekka Hurme sekä Pauli Nurmio, veneessä Pekka Simola, Pentti Ania, Pekka Sola, Paavo Toivonen ja Pekka Eerola.

”Niin tulee. Ei näy vielä, mutta ääni kuuluu jo”, vastasi Niemen Pekka.

ARVOKAS KASIKASI

Metelinpitäjien aateliin kuului myös Veikko Ahola, joka purjehti Janet-nimisellä haive-neellä 70-luvulla. Aholan Veksi oli tätä ennen kolunnut Näsijärveä monilla aluksilla.

Hän oli mm. ollut kansimiehenä pienessä Näsi 3 -matkustajalaiivassa, jonka päällikkö oli TaPS:in ensimmäinen kommodori Kalle Lahtinen.

Janetina Veksin venettä ei tuntenut kukaan. Se oli ’paunulainen’ tai ’kasikasi’. Ahola oli töissä Paunun linja-autofirmassa ja hän maalasi veneensä samalla hopeavärillä, jolla Paunun onnikatkin oli siihen aikaan vedetty. Veneen perään Ahola maalasi numeron 88

käyttäen sapluunaa, jolla numerot maalattiin paunulaisten bussien kylkiin.

Kasikasi on sitemmin laitettu hyvään kuntoon, mutta Aholan Veksille Lahdesta tullessaan se oli kerta kaikkiaan resuinen. Veksin-kään tyyliin veneenlaitto ei kuulunut. Hän tykkäsi purjehtia.

Kun Ahola sitten eräänä keväänä alkoi myyskennellä venettään, ostajaa ei tahtonut löytyä. Vain muutama pikkupoika tuli sattu-

Haissa on lapsenkin hyvä olla. Heta Hyttinen Kaptahissa kesällä 1976.

moisin rantaan ja pysähtyi katselemaan vielä maissa olevaa venettä, jossa Veksi touhusi jotain.

”Onko tämä sedän vene? Olette varmaan joutunut kauan säästämään”, pojat ihailivat.

Naapuripaateissa veneenlaittajat hytkyivät hymyä pidätellessään.

CAROLAN GRILLI

Täysin päinvastainen tyyli veneenlaitossa oli Kauppilan Toivolla. Hän lakkasi, puunasi ja puleerasi veneensä aina esittelykuntoon.

Joskus 70-luvulla Topi oli lopettelemassa vitosensa Carolan kevätkunnostusta, kun Lapinniemen rantaan ilmestyi myytäviä veneitä kyselevä mies.

Topi tuumasi, että kyllä hänkin voisi myydä.

Hienokuntoinen Carola kiinnosti miestä kovasti. Hän sanoi palaavansa asiaan seuraavana päivänä vaimonsa kanssa.

Näin kävikin. Rouva silmäili hyväksyvästi Carolan linjoja ja kaunisti lakkausta ja kiipeksi tikkaille sen verran, että leuka juuri ylettyi veneen partaan yli.

”Onkohan tässä veneessä grilli”, rouva tiedusteli jalkalaatikossa istuvalta Topilta.

”Ei täällä mitään grilliä tarvita. Tosta luukusta mää olen huutanut että tees muija voileipiä, ja hyvin mää olen sillä pärjännyt”,

Topi vastasi.

Rouva tupsahti tikkailta alas ja tuumasi: ”No onhan se vähän alkeellinen, mutta kyllä me sen ottaa voimme.”

JÄÄHDYSPOHJAN MERIHIRVIÖ

Jonakin kesänä 60-luvulla Mikko Suonpää ja Pauli Nurmio pistäytyivät pitkällä reissulla Jäähdyspohjassa kuten monesti ennenkin.

Heidän tapanaan oli ajella öisin perheen nukkuessa kajuutassa ja yövirin kuljettaessa venettä sopivan leppoisesti.

Veneet olivat ehtineet jo aika lähelle lahden perukkaa, kun järvestä nousi metrin parin vahvuinen sumupatja. Se peitti veneiden rungot, mutta ei estänyt kokoneiden matkamiesten purjehdusta keveässä myötätulessa.

Puolenyön vaiheilla Mikko ja Pate kuulivat edestä soutamisen ääntä ja kohta sumun yläpuolelta näkyi pää, joka nyökki soudun tahdissa eteen ja taakse. Purjehtijat katselivat sitä aivan ääneti.

Yhtäkkiä soutaja pyöräytti veneensä ympäri ja lähti kiskomaan venettään kohti rantaa kuin hengenhädässä.

Seuraavana päivänä Mikko muisti, että Jäähdyspohjassa viettää kesää hänen entinen suomenopettajansa. Opettaja oli pyytänyt poikkeamaan, jos Mikko osuisi purjehdus-

Pauli Vettenrannan 50-vuotispäiviä juhlittiin höyrylaiva Näsijärvi II:ssa vuonna 1985.

matkoillaan sinne suuntaan.

Sitten kun kauppareissu oli tehty, purjehtijat lähtivätkin opettajan mökille, missä oitis laitettiin kahvi tulelle.

Kahvipöydässä opettajan rouva kertoi kummallisesta kokemuksestaan. Hän oli ollut edellispäivänä ylitöissä ja päässyt maalle vasta puolenyön tietämissä. Soudellessaan hiljalleen kohti mökkiä rouva oli sattunut vilkaisemaan taakseen ja nähnyt hirveän otuk-

sen: iso peto oli liihottanut siivet levällään suoraan häntä kohti.

Rouva ei ollut uskonut kerrasta silmiään, vaan oli katsonut toistamiseen. Sama juttu: siivekäs merihirviö on hyökkäämässä suoraan päälle. Sydän kurkussa rouva oli joutunut lähtemään karkuteille. Hän oli kiertänyt mökille rantoja pitkin soudellen.

Kyllä naurua piisasi, kun merihirviön-kuljettajat kertoivat mistä oli kyse.

MANSIKKALEIVOSTA SUOMEKSI

Kautta aikojen tapsilaiset ovat keksineet toisilleen lisä- ja lempinimiä, jotka ovat sitten jääneet elämään ainoana 'oikeina' niminä. Kenenkään mieleen ei juuri tule, että 'Vainion Suti' on oikeasti Mauri. 'Sutiksi' on iän kaiken sanottu myös Seppo Heleniä.

Perustapsilaista Seppo Hakkaria ei kai koskaan opittu tuntemaan muuna kuin 'Hansuna'.

Aivan turhaan puhutaan, että hai muka olisi ahdas vene. Tässäkin 50-luvun lopulla Aitolahden perukoilla otetussa kuvassa Alohassa oli ainakin 10 henkeä. Mukana retkellä olivat mm. Raimo Viitala ja Simo Särkkä (seisovat peräkannella), Pekka Simola (heistä oikealle koppalakki päässä), Seppo Hakkari (istuu koppalakki päässä), Pentti Ojanen (Hakkarista vasemmalle yläviistoon), Jukka Juutilainen (Hakkarin takana), Rainer Helen (maston luona koppalakki päässä) sekä hanuristi Vuori.

Hän oli yksi esimerkki siitä talkoovoimasta, joka on aina ollut tyyppillistä TaPS:ille. Seuran tukikohdan kaikki vesijohtoputket on kuljetettu Naistenlahden rannalle Hansun polkupyörällä.

Historiaan hämärään ovat jo painuneet selitykset sille, millä tavoin 'Reilu-Saarinen' oli reilu tai mistä 'Dynamiitti-Pihlman' sai räjähtävän nimensä.

Vuosikymmeniä TaPS:in touhuissa mukana ollutta Paavo Toivosta ei ole ikinä kutsuttu Paavoksi. Hän on aina ollut 'Poku'.

Poku tunnetaan purjehdussaavutuksistaan – hän oli mm. haiveneiden piirinmestari 70-luvulla – mutta ennen kaikkea muista tempauksistaan.

Kun Poku on sopivassa vireessä, hän eläytyy tilanteeseen niin että ulkomaailma vallan unohtuu. Tätä kuvaa vaikka episodi, joka tapahtui Taulaniemen campingin baarissa.

Pokulla oli takavuosina tapana käydä kerran kesässä syömässä mansikkaleivokset leirintäalueen kuppilassa Osmo ja Ritva Lehtisen kanssa.

Lehtiset ja Poku olivat jälleen kerran menossa mansikkaleivoskahville, kun Poku huomasi baarissa vilkkaasti juttelevan saksalaisen turistiseurueen. Hän yhtyi oikopäätä innokkaasti keskusteluun. Lehtiset hakivat leivostahvinsa ja istuivat seuraamaan, miten saksan sanaakaan osaamaton Poku viittilöi

saksalaisten kanssa. Hyvin tuntui juttu kulkevan.

Äkkiä Poku ilmeisesti muisti, millä asioilla kahvilassa varsinaisesti oltiin; mansikkaleivoksiahan tässä piti maistaa. Poku kääntyi ympäri ja käveli rivakasti baaritiskin luo, mutta jäi siihen seisomaan vähän hölmistyneen näköisenä.

Kun Pokun katse tavoitti nurkkapöydässä istuvat Lehtiset, hän säntäsi näiden luo.

''Osku hei. Mitä se mansikkaleivos onkaan suomeksi'', Poku tiedusteli aivan tosissaan.

TIIKERIN TANKKI

Virtasia TaPS:issa on aina ollut niin paljon, että lisänimiä on tarvittukin. Seurassa tunnetaan ainakin Sähkö-, Matto-, Lasikuitu-, Kirjapaino-, Flamenco- ja Tiikeri-Virtanen. Tiikeri-Virtasen poikaa kutsutaan tietenkin Pikku-Tiikeriksi tai Mirriksi ja Tiikerin isää Kanta-Tiikeriksi.

Ismo Virtanen on ollut Tiikeri jo yli 20 vuotta. Lisänimi on peräisin maineikkaasta Tiikerihai-veneestä, jolla Ismo tuolloin purjehti.

Tiikeri-Virtanen on kautta aikojen edustanut kunnialla sitä sekä tamperelaista että tepsiläistä perinnettä, että hanttiin täytyy vähän panna – vaikka periaatteen vuoksi.

Vielä 1960-luvulla purjehdusreissussa oli retken makua. Ruokatauolla Matinsaassa Tarjannevedellä Raimo Virtanen (vas.), Jari Simola ja Pekka Simola vuonna 1964.

Perämoottorit olivat Ismon Tiikerihai-vuosina jo yleisiä lisävarusteita, mutta ainakaan Rieväkylän regataan Ismo ei sellaista mukaan ottanut.

Erään kerran kun Taulaniemestä lähdettiin yöllä takaisin Tampereelle, tuuli oli tyyntynyt. Tiikerin miehistö meloi ja kirosi ja meloi ja vannoi, että ilman perämoottoria Ismo saa seuraavana vuonna seilata yksin Rieväkylän regatan.

Tiikeri joutui taipumaan. Seuraavana kesänä Tiikerihaissa oli perämoottori Rieväkylän regatassa.

Yöllä tuuli tyyntyi aivan kuten edellisessä. Miehistö kiinnitti moottorin perään. Tankki kuitenkin oli tyhjillään.

”Tiikeri hei, missä polttoaine on”, matruusit kyselivät päälliköltä.

”Jaa bensa. Eihän siitä ollut mitään puhetta”, Tiikeri vastasi. Taas melottiin kotiin.

UKKOSPURJEHTIJA JA KONSERVAATTORI

Lisänimet eivät jääneet vain menneisiin vuosiin. Yhä vieläkin uudet tapsilaiset voivat saada kutsumanimen, jos Naistenlahden seuramajan Hai-kabinetissa eli ”Dementia-klubilla” tiiviisti kokoontuva arvovaltainen ja täysin epävirallinen raati niin suo. Lisänimi on kunnia.

Herraskoskellakin sekä kanavan sulut että silta avattiin pitkään käsipelillä. Sillan kääntöpyörällä istuu Jari Simola vuonna 1964.

Seuran rekisterissä jo 50-luvulta viihtyneen Aloha-hain osti muutama vuosi sitten Pekka Harstila. Hän lähti reippaasti seilaamaan yksinään heti ensimmäisenä kesänä ja joutui Vankavedellä pahaan ukkosmyrökkään.

Vihuri viskoi Alohan isoapurjetta niin, että se kietoutui saalinkiin ensin toiselta ja sitten toiselta puolen. Veneen meno siitä

vähän hidastui, mutta Aloha kiisi kuitenkin kohti rantaa sellaisella vauhdilla, että Harstila puki pelastusliivit päälleen ja valmistautui jo hyppäämään aluksestaan, kun puuska äkisti lakkasi.

Aina siitä lähtien kun Harstila kertoi seikkailunsa TaPS:in rannassa, hän on ollut 'Ukkospurjehtija'.

TaPS:iin niin ikään vasta hiljan liittynyt Antero Nissilä puolestaan ryhtyi kunnostamaan haivenettään sellaisella perusteellisyydellä, että raati päätti oikopäätä ryhtyä kutsumaan häntä 'Konservaattoriksi'.

Tarinoiden TaPS on vieläkin voimissaan.

HANNU HYTTINEN

Tampereen Pursiseuran kommodorit, sihteerit ja taloudenhoitajat vuosina 1945-1994

KOMMODORIT

1945-48	Lahtinen, Kalle
1949-50	Rairamo, Aatos
1951-58	Naarvala Leo
1959-61	Hurme, Pekka
1962-65	Staf, Martti
1966-79	Niemi, Olavi
1980-81	Virtanen, Matti
1982-86	Kuusinen, Heikki
1987-	Kauppi, Kai

VARAKOMMODORIT

1946	Niemi, Eino
1947	Niemi, Eino
1948	
1949	Itävuori, Erkki
1950	Naarvala, Leo
1951-52	Rairamo, Aatos
1953-56	Staf, Martti
1957-58	Viljamaa, Simo
1959-65	Niemi, Olavi

1966-76	Viljamaa, Simo
1977-82	Lehtinen, Osmo
1983-85	Wiss, Ilkka
1986-91	Virtanen, Matti
1992-	Panttila, Reijo

SIHTEERIT

1945-48	Salminen, Eino
1949	Lindgren, Paavo
1950-53	Ellonen, Kalevi
1954-55	Hurme, Pekka
1956	Joensuu, Matti
1957-58	Lehtinen, Osmo
1959	Viljamaa, Simo
1960-63	Hermiö, Rauno
1964	Ovaska, Jorma
1965-66	Hurme, Pekka
1969-76	Kauppila, Toivo
1970-77	Mäkinen, Reijo
1978-81	Kuusinen, Heikki
1982	Vettenranta, Leena
1983-84	Vastamäki, Teuvo

1985-87	Mäkelä, Jari
1988-90	Hämäläinen, Tiina
1991-92	Airto, Kari
1993-	Saarinen, Pekka

TALOUDENHOITAJAT/ TALOUSPÄÄLLIKÖT

1945	Niemi, Eino
1946	Hänninen, Vilho
1947-49	Bergman, Evert
1950-53	Viljamaa, Simo
1954-56	Latva, Yrjö
1957-58	Romppanen, Veikko
1959-63	Mikkola, T.
1964	Soukko, Teuvo; Vilenius, Kalevi
1965-74	Niemi, Pekka
1975-82	Virtanen, Harry T.
1983-85	Vettenranta, Leena
1986-93	Marttinen, Paavo
1994-	Valkama, Pirjo

Haiveneet Tampereen Pursiseuran venerekisterissä

numero	nimi	omistaja	vuosina				
						Heikki Kulo	67-69
						Pentti Tuominen	70-71
L 3	Aloha	Seppo Hakkari & P. Eerola	57-63			Mauri Mattsson &	
		Seppo Hakkari	64			Hannu Hyttinen	73-76
		Raimo Virtanen &				Aki Laakso	77-85
		Pauli Mäkelä	65-68			Markku Palmroos &	
		Matti Virtanen &				S. Saarinen	86-88
		Pauli Mäkelä	69-70				
		Matti Virtanen &		L 36	Fia	Pekka Alanko	78-81
		Mikko Viikari	71-72			Seppo Salminen	82-90
		Mikko Viikari	73				
		Tapio Salo	74-75	L 46	Baba	Antero Rieko	64-66
		Anne & Harri Vettenranta	76-86		Zefyr	Teuvo Vastamäki	82-83
		Petri Sullanmaa	88-89			Risto Linkovuori	85-86
		Mika Hermiö &					
		Mårten Ingman	90-92	L 48	Pohjanneito	Timo Lyytinen	79-84
		Pekka Harstila	93-				
				L 57	Bel Ami	Tapio Salo	77-78
L 12	Vielka	Veikko Martin	81			Juha Mononen	79-86
						Janne Hurme	87-88
L 16	Helena	Timo Sullanmaa	72			Kaarle Husgafvel	89
		Kari Siren	73-79			Henrik Husgafvel	90
		Esko Erenius	80-89				
		Kaarle Husgafvel	90-	L 59	Trio	Taisto Vainio	65
						Mauri & Taisto Vainio	66-73
L 27	Carmencita Peppi	Taisto Myllymäki	70-71			Mauri Vainio	74-89
		Voitto Tuominen	76-88				
				L 78	Uarda	O. Laine	58-59
L 31	Kaptah	M. Sivunen	66				
		Pentti Sivunen &		L 88	Janet	Veikko Ahola	71-76

L 92	Capitano	Veikko Romppanen Pekka Hurme	55-58 59-65	L 123	Ramona	Toivo Kauppila Pertti Järvinen Jukka Juutilainen & Matti Hermiö & Viku Renko	56-57 58-59 60
L 97	Merita	Arto & Esko Virtanen Esko & Harri Virtanen Aki & Ari Setälä Kari Heinonen Kari Heinonen & Martti Niemi Juha Jaakola & Martti Niemi Juha Jaakola & J. Takala Jukka-Pekka Salonen	69-71 72-76 77-79 80 81-83 84 85 86-87	L 126	Virpi	Matti Virtanen Ilhan Bilaledtin	61-62 63-64 65 74-88 89-91
L 100	Väre II	Reijo Mäkinen Osmo Lehtinen	70-72 73-75	L 128	Zady	R. Helen R. Helen & A. Utriainen Pauli Nurmio Paavo Toivonen Ari Nurminen	56 57 58-69 70-79 80-89
L 109	Bella Donna	Rauno Niininen	67-70	L 129	Maija	Timo Lyytinen	94-
L 115	Hai-Vei II	Olli Niemi	57-62	L 131	Kesäheila	Pertti Virtanen	83-87
L 117	Wirva	Karl Wessberg Tero Lahti & Juha Koskinen Tero Lahti Taisto Hynynen	73-76 77-8 82-85 86-87	L 136	Vei-Hai	Reijo Panttila	72-
L 120	Tiikerihai	Osmo Lehtinen Petteri Järvinen Antero Rieko & Mauri Pihlajaniemi M. Tarkiala Timo Lyytinen Ismo Virtanen	55-58 59 60 61-66 67-68 69-78	L 137	Margitta	Kauko Aronen & Harri Nurmio & Olli Wuori Harri Nurmio & Olli Wuori Olli Wuori	84-86 87 88-
				L 146	Jouet	Paul Pilve Lauri Ala-Anttila	68 69
				L 149	Margot	Antero Rieko	72-76

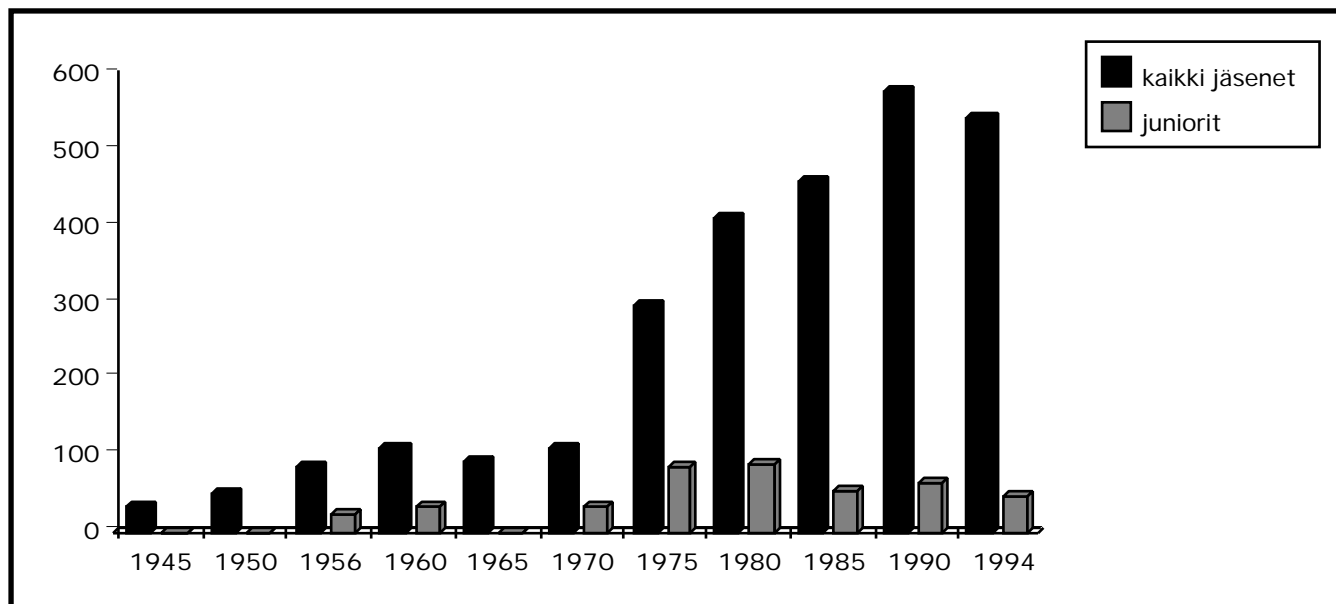
L 157	Chris	Jukka Juutilainen Juutilainen & Hermiö Pekka & Matti Hermiö	65 66 67	L 228	S/Y Tyttö Hai-Boy	Alpo Lappalainen Antero Nissilä	87-92 93-
L 158	Hele II	Jukka Suonpää Lasse Salo	85-86 87-88	L 231	Krista	Reijo Raitila & J. Sallinen Erkki Lindholm	82-85 86-89
L 161	Lumikki	Pekka Simola	56-59	L 239	Marietta	Pekka Niemi Veijo Viljanen Raimo Lax & Pertti Uusitalo	70-73 74-77 78
L 163	Tupu	Pentti Ania Antti Partanen & Veli Holopainen	53-59 60			Pertti Uusitalo Teuvo Vastamäki	79-83 84-85
L 168	Haijele	Timo Viljanen Esko Erenius	72-73 74-75	L 240	Lisette	Olli Järvi & Tapani Kauraniemi & Jouko Kronholm & Risto Äijälä	87-90
L 169	Sirpa	Taisto Vainio Esa Rannikko	74-76 77-81			Tapani Kauraniemi & Risto Äijälä & Jouko Kronholm Jouko Kronholm	91 92-
L 197	My Friend	Timo Lyytinen Ikka Wiss	72-73 74-81	L 252	Pepita	Seppo Hakkari Raili Hakkari Pertti Multanen Anitta & Pertti Multanen	65-81 82 83-87 88-89, 91-
L 199	Triola	Pekka Savolainen Kari Mattila & Olli-Pekka Ollila Jarmo Rauhala	76-77 78-79 80-83	L 257	Reyes	Kristiina Tähtinen	94-
L 224	Carmen	Paavo Toivonen T. Mikkola	58 59	L 264	Myrskylintu	Timo Lyytinen	85-89
L 226	Anjuska Tuulia	Toivo Kauppila Timo Lyytinen	58-59 74-76	L 279	Nefret	Veikko Martin	82-86

H-veneet Tampereen Pursiseuran venerekisterissä

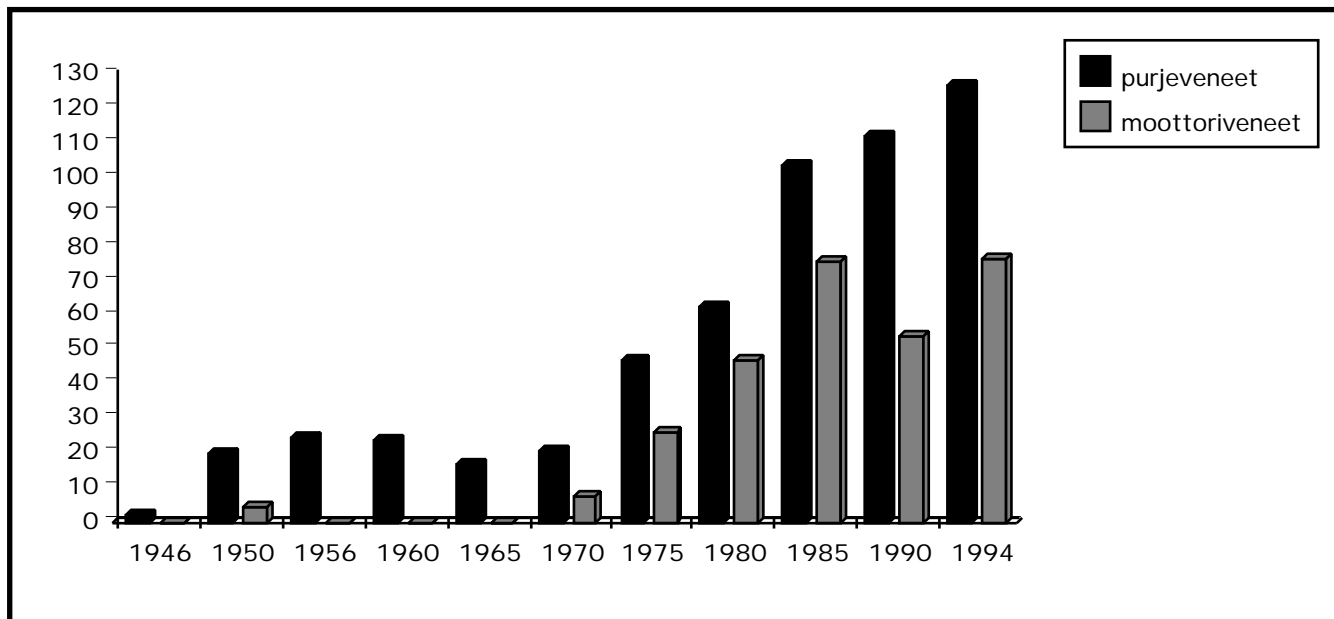
numero	nimi	omistaja	vuosina				
L 58	PeeHoo	Erkki Salmi Välimäki Reijo	76-89 91-	L 287	Seawife Nelly II	H.&M. Hilden Jari Ahvenainen Kari Lehmuusaari	79-84 85-87 88-83
L 73	Jami	Osmo Lehtinen	76-79	L 307	Serafiina	Raittiusyhdistys Taisto VIII/Lasse Helimo/Part.lippukunta Kivekkäät/Mikko Saarinen	79-93
L 106	Eagle	Kalevi Raitia	93-		Woglinde	Ari Tuusa	94-
L 162	Tipsa	Juha Virtanen	90-	L 350	Uhuu	Matti Uutela	80-81
L 169	Hekku Julle	Timo Viljanen Jukka Havulinna	74-77 78-79	L 366	Titta	Pekka Klemola	75-76
L 170	Ritu	Pekka Niemi	74-79	L 384	Aallotar	Markku Vasama Reijo Lahtinen Rähmönen Markku Sam Viitaniemi	77-83 84-87 93 94-
L 172	Ansa	Timo Sullanmaa	74-78		Auroora		
L 214	Najadi	Pauli Nurmio Karl Wessberg Rauno Erenius	74-83 84-86 87-	L 395	Klava	Seppo Nieminen	79-80
L 272	Blue Jack	Jarmo Kaihari	75-76	L 415	Nysse	Tapio Salo	76
L 277	Tuuli II	Bo Hellroos	86-89	L 447		Risto Heliö & Harri Nurmio	91
L 280	Ramona	Pentti Mattinen & Erkki Jokitie	75-82				

L 448	Amica	Risto Salminen	77-82	L 640	Aquarius	Matti Uutela Jouko Pajunen	82-86 87-
L 469	Rocinante	Markku Valtonen Reino Markkanen	77-79 80-82	L 648	Krisse	Pekka Klemola	81-82
L 501	Titta Helene	Pekka Klemola Tuula & Markku Ihantola	77-78 83-89	L 649	Mima	Jorma Raami	82-84
L 522	Erika	Antero Rieko	83-84	L 664	Layla	Jouni Suonpää	83-90
L 575	Floating Rate	Pekka Siren	90-92	L 720	Titta Bianco Tyyne	Pekka Klemola Teuvo Vastamäki Erkki Nummi	83-85 86 89-90
L 528	Kaarin	Kaisa-Liisa Salminen	78-89	L 742	Fresh	M. & K. Kulo	86-89
L 580	Sirpi Ichabod	Lasse & Risto Lehmusto Jukka Porvari	79-81 82-87	L 759	Cher	Heikki Tanner	94-
L 600	Timharris	Timo Sipponen	80-81	L 779		Olli Järvi & Uwe Uusitalo	89
L 630		Seppo Saarinen & Markku Palmroos	80-81	L 782	Titta	Pekka Klemola	86-87
L 607	Flyer	Matti Laurila	80-83	L 784	Hookaksoo	Risto Heliö & Harri Nurmio	92-
L 614	Freya II	Heikki Kuusinen	87-				
L 617	Lumikki III	Jukka Vauhkonen	81				

Tampereen Pursiseuran jäsenmäärän kehitys

Tampereen Pursiseuran venemäärän kehitys

Kuvaluettelo

Kuvasivu/paikka	Kuvaaja	Kuvanottovuosi	Kopion omistaja
2-3	Martti Staf	1956	Osmo Lehtinen
4	Martti Staf	1960	Osmo Lehtinen
6 vas.	Osmo Lehtinen	1952	Osmo Lehtinen
6 oik.	Martti Staf	40-luku	TaPS
7 ylh.		1963	Pekka O. Hermiö
7 alh.	Martti Staf	1950	TaPS
8 vas.		1974	TaPS
8 oik.	Martti Staf	1960	Osmo Lehtinen
9 oik.	Martti Staf	1960	Pekka Hurme
9 ylh. vas.	Martti Staf	1951	Osmo Lehtinen
9 alh. vas.	Osmo Lehtinen	1952	Osmo Lehtinen
10 vas.	Martti Staf	1955	Pekka Hurme
10 oik.	Osmo Lehtinen	1977	Osmo Lehtinen
11 vas.	Väinö Rissanen	1958	Pekka Hurme
11 oik.	Väinö Rissanen	1958	Pekka Hurme
12	Leena Vettenranta	1980	Hannu Hyttinen
13	Timo Lehtinen	1950-luvun puoliväli	Leena Vettenranta
14	Hannu Hyttinen	1979	Hannu Hyttinen
15 ylh.		1977	TaPS
15 alh.		1977	TaPS
16	Sami Suojanen	1993	TaPS

17	Pauli Nurmio	1985	Senja Nurmio
18	Martti Staf	1945	Osmo Lehtinen
20 vas.	Martti Staf	1949	Osmo Lehtinen
20 oik. ylh.		1948	Senja Nurmio
20 oik. alh.	Pekka Lehtinen	1949	Matti Koskela
21	Väinö Rissanen	1957	Pekka Hurme
22	Martti Staf	1949	Osmo Lehtinen
23		1958	Pekka Hurme
24	Martti Staf	1951	Osmo Lehtinen
26	Osmo Lehtinen	1951	Osmo Lehtinen
27 vas.		50-60 -luku	Pekka O. Hermiö
27 oik.		1950	Senja Nurmio
28 vas.			Pekka O. Hermiö
28 oik.		50-luku	Leena Vettenranta
29	Rike Viitanen	1958	Rike Viitanen
31	Pauli Nurmio	1958	Senja Nurmio
33	Väinö Rissanen	1958	Pekka Hurme
34		1955	Osmo Lehtinen
35	Reijo Palmu	1979	Aamulehti
36		1965	Osmo Lehtinen
37 vas.		1985	Hannu Hyttinen
37 oik.	Hannu Hyttinen	1978	Reijo Panttila
38	Markku A. Lehtinen	1976	Aamulehti
39	Reino Branthin	1977	Mauri Vainio
40	Pekka Saarinen	1977	Aamulehti
41	Reino Branthin		Harri Nurmio

42	Eila Mäntysaari	1993	Harri Nurmio
43		50-luvun alku	Harri Nurmio
44		1953	Osmo Lehtinen
45	Toivo Kauppila		Marja-Liisa Kauppila
46	Osmo Lehtinen	1979	Osmo Lehtinen
47	Sami Suojanen	1993	TaPS
48		1991	Matti Laurila
49		1971	Harri Nurmio
50	Harri Nurmio	1973	Harri Nurmio
51		1989	Tero Lahti
52 ylh.	Pauli Nurmio	1966	Harri Nurmio
52 alh.	Pentti Kaisla	1968	Pekka Simola
53	Osmo Lehtinen	1975	Osmo Lehtinen
54	Hannu Hyttinen	1979	Hannu Hyttinen
55		1979	Hannu Hyttinen
56	Pauli Nurmio	1985	Harri Nurmio
57	Osmo Lehtinen	1989	Osmo Lehtinen
58	Harri Nurmio	1992	Harri Nurmio
60	Martti Staf	1955	Pekka Hurme
61	Osmo Lehtinen	1956	Senja Nurmio
62	Jorma Heliö	1966	Jorma Heliö
63	Pauli Nurmio	1968	Harri Nurmio
64	Harri Nurmio	1968	Harri Nurmio
65		1969	TaPS
66	Ilkka Laitinen	1979	Osmo Lehtinen
67	Erika Panttila	1981	Erika Panttila

68		1990	TaPS
69	Tero Lahti	1982	Sam Viitaniemi
71	Osmo Lehtinen	1984	Tommi Lehtinen
72	Tiina Hämäläinen	1992	Tiina Hämäläinen
74	Martti Staf	1960	Pekka Hurme
75		1960	Pekka Hurme
76		60-luvun loppu	Marja-Liisa Kauppila
77	Sami Suojanen	1993	TaPS
78	Osmo Lehtinen	50-luku	Osmo Lehtinen
80	Toivo Kauppila	1957	Antero Rieko
81	Timo Lehtinen	1955	Leena Vettenranta
82	Toivo Kauppila	50-luku	Marja-Liisa Kauppila
83	Ari Utriainen	1957	Pekka Simola
84	Väinö Rissanen	50-luku	Pekka Hurme
85	Rike Viitanen	1959	Rike Viitanen
86	Toivo Kauppila	50-luvun loppu	Marja-Liisa Kauppila
87 ylh.	Pekka Simola	1964	Pekka Simola
87 alh.	Pauli Nurmio	60-luvun alku	Marja-Liisa Kauppila
88	Timo Lehtinen	50-luku	Harri Nurmio
89	Väinö Rissanen	50-luvun loppu	Pekka Hurme
90	Hannu Hyttinen	1976	Hannu Hyttinen
91	Alpo Lappalainen	1985	Alpo Lappalainen
92	Toivo Kauppila	50-luvun loppu	Marja-Liisa Kauppila
94	Pauli Mäkelä	1964	Jari Simola
95	Pauli Mäkelä	1964	Jari Simola

Sisällys

	Sivu
Vaativattomasta alusta vakavaraiseksi aktiiviseuraksi	5
Kahvelipurjeista muoviaikaan	19
Ei vain miesten puuhaa	59
Tarinoiden TaPS	79
Liite 1: Tampereen Pursiseuran kommodorit, sihteerit ja taloudenhoitajat vuosina 1945-1994	96
Liite 2: Haiveneet Tampereen Pursiseuran venerekisterissä	97
Liite 3: H-veneet Tampereen Pursiseuran venerekisterissä	100
Liite 4: Tampereen Pursiseuran jäsenmäärän kehitys	102
Liite 5: Tampereen Pursiseuran venemäärän kehitys	103
Kuvaluettelo	104
Sisällys	108